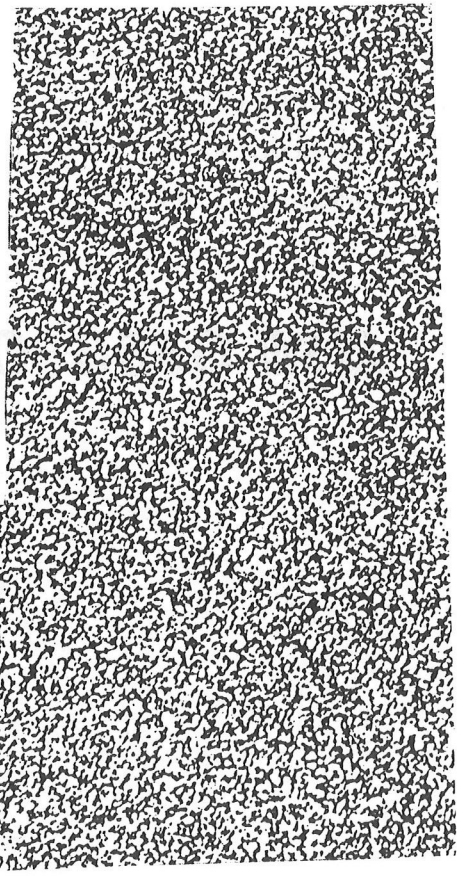

ASIA SANA

3-89

16. VSK.

ASIASANA

Kirjastotieteen ja informaatiikan opiskelijoiden ainejärjestön UDK ry:n äänenkannattaja

TILAUKSET, OSOITTEENMUUTOKSET JA ARTIKKELIT

UDK ry

c/o Kirjastotieteen ja informaatiikan laitos

PL 607

33101 TAMPERE

PAINOPAIKKA

Tehokopiointi

Tampere 1989

ISSN 0356-0139

SISÄLTÖ

Pääkirjoitus	3
Palkkaseminaari	4
Viihdettä kirjastossa	8
Abi-info	11
Kummallinen matkapäiväkirja	14
FEJS	16
Nits	18
Oppisopimuskoulutus	20
Puheenvuoroja kirjastokoulutuksesta	23
Harjoittelusta	26
Koulutusohjelmakyselyn satoa	30
Pst! Elokuvaa	33

TOIMITUS

Kai Halttunen, vast.
Raimo Honkanen
Päivi Jokitalo
Harri Kalinen
Leena Korsumäki
Anna-Maija Marttila
Leena Mesiäinen
Heli Seppälä

SIETÄMÄTÖNTÄ

Ainejärjestön toiminta on kerta-
kaikkisen sietämätöntä. Muutaman
ihmisen klikkiytynyt sisäpiiri
huvittelee keskenään, syä, matkus-
jäsenmaksuillamme.
Sama sisäpiiri sopii keskenään
kaikki päätökset, eikä suunnitel-
mista kerrota ulkopuolisille,
ennen kuin on myöhäistä tehdä asi-
oille mitään..

Kun viimein vaivaudutaan ilmoitta-
maan jotakin, se tapahtuu soikkui-
sella ilmoitustaululla, josta ei
parhaalla tahdollakaan löyde voi-
löytää yhtään mitään. Toinen "tiedo-
tuskanava", hienosteleva lehdykkä,
ilmestyy milloin sisäpiiriä sattuu hu-
hymittamaan, ja sekin sisältää pelkkää
kukaan vahingossakaan huomaa.
pelää hallitus oikein pelaa.
Miksei laitos puutu asiaan, voiko
näillä kähmijöillä olla tarpeeksi
opintoviikkojakaan?, vai saako täl-
lainen meno jatkua, kysyn vaan.
Elämmekö me jossain Romaniassa, mitää?

Huolestunut rivijäsen

PALKKASEMINAARI: KESKUSTELUA YLEIS- RAJOJEN

Lauantaina 15.4. oli Tampereen vanhalla kirjastotalolla seminaari palkka-asioista. Aluksi puheenjohtajat Maarit Laskujärvi ja Merja Viljakainen-Tiittanen esittelivät tilannetta hyvin okkomaiseen tapaan, koko itsenäisyyden aika tuli kartoitettua (tämä juttu sisältää muitakin ilkeitä huomioita, sorry). Joka tapauksessa puolella tunnissa selvisi palkkakeskustelun ajattomuus sekä se, että AKAVA:ssa ja TVK:ssa on n. 2000 kirjasto-laista kummassakin, SAK:ssa n. 200 vähemmän, järjestäytyneiden kokonaismäärä n. 6000 ihmistä, keskustelunherättäjryhmä KITA:ssa n. 50 aktivistia.

Maija Ikonen tieteellisten kirjastojen KIBI:stä aloitti puheenvuorokierroksen. Hän kertoi nimikeasioista ja siitä, että KIBI on työryhmiin osallistumalla ja muulla tavoin pystynyt ajamaan jäsentensä etua.

Marjatta Huuhtanen Kirjastonhoitajaliitto KHL:sta totesi julkisen alan palkkajärjestelmän olevan peräisin tsaarinajalta, hän havainnollisti asian kunnanjohtajakunkusta kirjastovirkailijaan ulottuvalla porraskaaviolla. Yleisen koulutustason noustessa ei koulutukseen vetoaminen pure, muut osaamisen mittarit ja kirjastotyön sisältö tulevat tärkeämmiksi. Kirjastoala on ammatillisesti ja aatteellisesti hajanainen. MH ehdotti kirjastoalan päättäjille yhteistä palaveria.

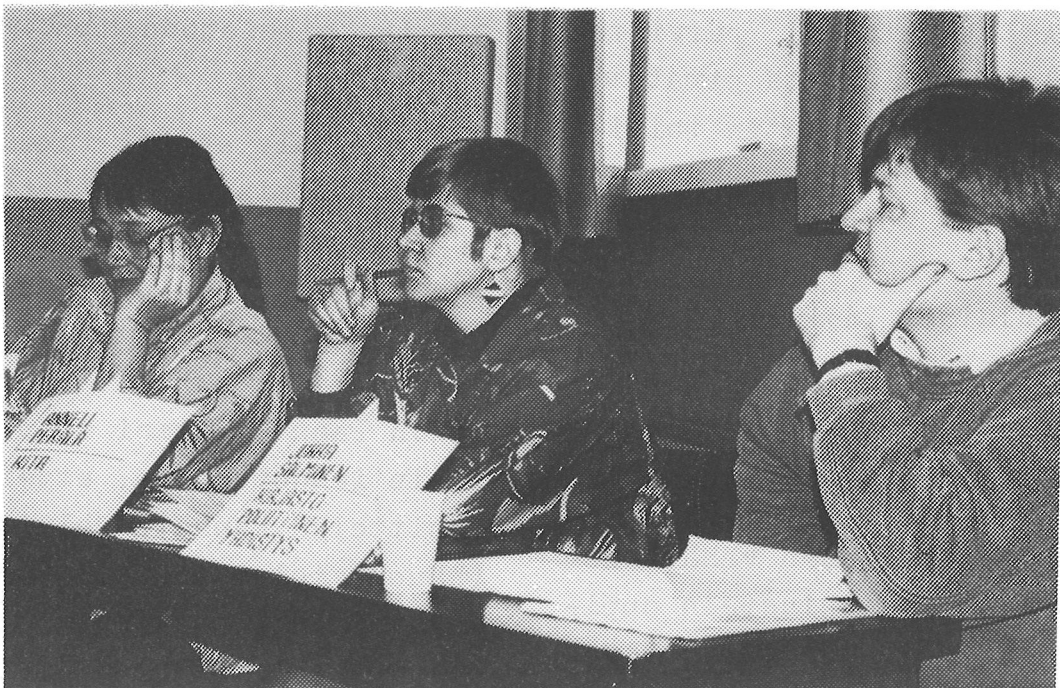
TVK:laisia kirjastovirkailijoita edustavan Juha Leinon mielestä palkankorotuksiin ei ole oikotietä, työn vaativuus ja henkilökohtaiset taidot pitäisi huomioida. JL toivoi enemmän yhteistyötä järjestöjen kesken. Hän kysyi myös, tarvitaanko alalla niin paljon akateemisesti koulutettuja.

SAK:laisten kirjastovirkailijoiden Marja-Sirkka Paaso totesi kirjastonhoitajien ja virkailijoiden tekevän paljon päällekkäistä työtä. Jos työsuhde on toimi, on jouston mahdollisuudet paremmat, viroissa on kiinteä 'haarukka' palkalle.

Vantaalaisen aatteellisen järjestön KITA:n toiminnasta kertoi Anneli Perälä. KITA:n tavoitteena on kirjastolaisten voimien yhdistäminen, palkkojen kuntoonsaattaminen, alan tulevaisuuden turvaaminen jne. Ykköstavoitteen suhteen erikoista on se, että AP arvioi pienryhmän erimielisyyksien olevan KITA:n voimavara. Byrokratiaa vastustetaan, yhteistyötä järjestöjen kesken kannatetaan, jos se vain onnistuu.

Läänintaiteilija Kari Kettula jakoi ylinopeussakkojen tulo-tiedoista koottua iltsari-tyyppistä tietoutta, jonka mukaan putkiasentaja ansaitsee 31000 mk/kk, rakennusinsinööri 9500 mk/kk. KK totesi lyhyessä puheenvuorossaan, ettei mikään keskusjärjestö ole esittänyt kirjastolaisille huomattavaa palkankorotusta. Jos työnantaja esittäis, muut veis markat pois.

Kirjastoseuran Tuula Haavisto kaipasi työn demystifiointia, kertomista siitä, mitä kirjastoissa todella tehdään. Virkailijat ovat tulleet voimalla mukaan vuosi sitten alettuun työnjakokeskusteluun. TH siirtäisi rutiinitöitä virkailijoilta ATK:lle, kirjastonhoitajan töitä virkailijoille ja patistaisi kirjastonhoitajat tekemään sellaista, mihin

tällä hetkellä ei ole aikaa, kuten kokoelmien ajantasalla pitoon ja yhteydenpitoon käyttäjäryhmiin.

Jukka Salminen Kirjastopoliittisesta yhdistyksestä KPY:stä (lähellä KITAA oleva taho) päivitteli kirjastoalan häpeällistä pirstoutuneisuutta ja ay-apparaatin toimimattomuutta. Yhteistyöstä ei hänen mielestään ole tullut mitään.

Markku Komulainen Liikemiesten kauppapöytästä toi esiin kirjastovirkailijan Y-työkaluihin sidotun urakehityksen ja vitsaili samalla siitä, että pienipalkkaisena pysyy tietoisena yhteiskunnan vähäväkisten ongelmista. Keskiasteen oppilaitosten kirjasto- ja tietopalveluja voitaisiin kehittää yhteistyössä yleisten kirjastojen kanssa.

Koska puolueilla tai etujärjestöillä ei juuri ole keskinäisiä eroja, virkailijoiden etujärjestöt vois yhdistää (sitä MK ei sano, että tällä hetkellä vasemmistoon suuntautuneet virkailijat tarvitsevat SAK:ta, oikeistoon mieltyneet TVK:ta).

Kari Kettula esitti tukeutumista suureen yleisöön, poliittisiin päätöksentekijöihin, mediatodellisuuden haltuunottoa ja muihin ammattijärjestöihin vaikuttamista.

SAK:n Paaso vastasi työn demystifiointiehdotukseen, ettei kirjan käsittelyä kannata selvittää (hänen mielestään työ koostuu mekaanisista rutiineista, joissa ei problematisointeja tarvita), laskevat vielä palkkoja jos työn luonne tiedetään.

Komulainen jatkoi yhdentymisajatustaan kertomalla, että kun TVK:n porukka meni laksoon, SAK:laiset piti kirjastoja auki.

SAK:n Paaso kiirehti Helsingin junaansa, ovenraossa hän muistutti tuleville kirjastotoimenjohtajille, että käyttäisimme liukumavarat virkailijoiden osalta hyväksi, siitä syntyisi työnantajalle painetta nostaa myös kirjastonhoitajien palkkoja.

TVK:n Leino sanoi, että kyllä kaksi virkailijajärjestöä ovat pystyneet yhteisistä tavoitteista sopimaan, ja enemmän ovat virkailijat lisäpalkkaluokkia, etuja saaneet neuvoteltua kuin kirjastonhoitajat.

Opiskelija Mervi Kivirinta kysyi, mitä konkreettista ammattijärjestöt ovat valmiita tarjoamaan.

KHL:n Huuhtanen kritisoi opiskelijoiden ammattiyhdistystietoutta, toisaalta kirjastonhoitajiakaan ei ay-asiat oikein kiinnosta. Vallitsevan työmarkkinakäytännön mukaan Kirjastonhoitajaliitto vastaa kirjastonhoitajien edunvalvonnasta. Ensi askel yhentymisen suuntaan voisi olla se, että virkailijat muodostaisivat oman liittonsa, kirjastonhoitajat omansa.

Vajaan kolmen tunnin jälkeen sutjakkaasti keskustelua luotsanneet puheenjohtajat joutuivat päättämään tilaisuuden. RH

SAKKOJEN TOP TEN MAALISKUUSSA 1989

Ammatti	ilmoitetut tulot mk/kk	verotieto
Asianajaja	7 000	31 785
Maanmittaustekn.	2 800	9 029
Rakennusmestari	6 000	15 631
Rakennusinsinööri	4 000	9 470
Lääkäri	12 000	24 099
Kirvesmies	6 500	10 230
Marraskuu 1988:		
Rahtaja	7 500	24 172
Putkiasentaja	15 000	31 416
Varatuomari	15 000	22 916

VIIHDETTÄ KIRJASTOSSA

Maaliskuun alussa kävin tutustumassa Readingin kaupunginkirjastoon Englannissa. Se sijaitsee Berkshire'n kreivikunnassa Lontoon ja Oxfordin keskivaiheilla.

Kirjavalinnasta Readingissä vastaa kymmenen kirjastonhoitajan tiimi, näsitä kaksi työskentelee lainausosastolla. Kirjat tilataan Askews Supply- nimiseltä kirjastopalvelulta. Kaudonkirjallisuus valitaan ennakkotietojen perusteella kolme kuukautta ennen ilmestymistä saatavilta listoilta. Tietokirjat tilataan näytelähetyksien perusteella.

Kerran kuussa tilataan Books for Studentsin kautta pehmeäkantisia pökkareita, tällä hetkellä noin 250 punnan arvosta. Yksi kirjastonhoitaja käy läpi nämä listat ja tekee tilaukset. Muutkin voivat tietenkin tehdä hankintaehdotuksia. Myös asiakkaiden hankintaehdotukset otetaan huomioon. Yleensäkin kysyntä vaikuttaa eniten juuri viihdekirjallisuuden hankintoihin.

Kirjavalinnan avuksi ollaan Readingissä laatimassa uusia kirjallisuus ohjeita. Nytkin kirjastolla on lyhyesti kirjatut yleisten kirjastojen ja kokoelman hallinnan periaatteet, jotka vaikuttavat kirjavalinnan taustalla. Nämä perustuvat vuonna 1964 annettuun lakiin yleisistä kirjastoista ja museoista. Ohjeiden mukaan kirjastoon voidaan hankkia kaikkea, paitsi aivan triviaaleinta kirjallisuutta. Triviaalikirjallisuuden punninta jää kuitenkin valinnan tekeväälle kirjastonhoitajalle.

Lisäksi voidaan vedota Library Associationin julkilausumaan, jonka mukaan kirjaston kokoel-

miin voidaan lisätä mikä tahansa kirja, kunhan se on laillisesti julkaistu Englannissa.

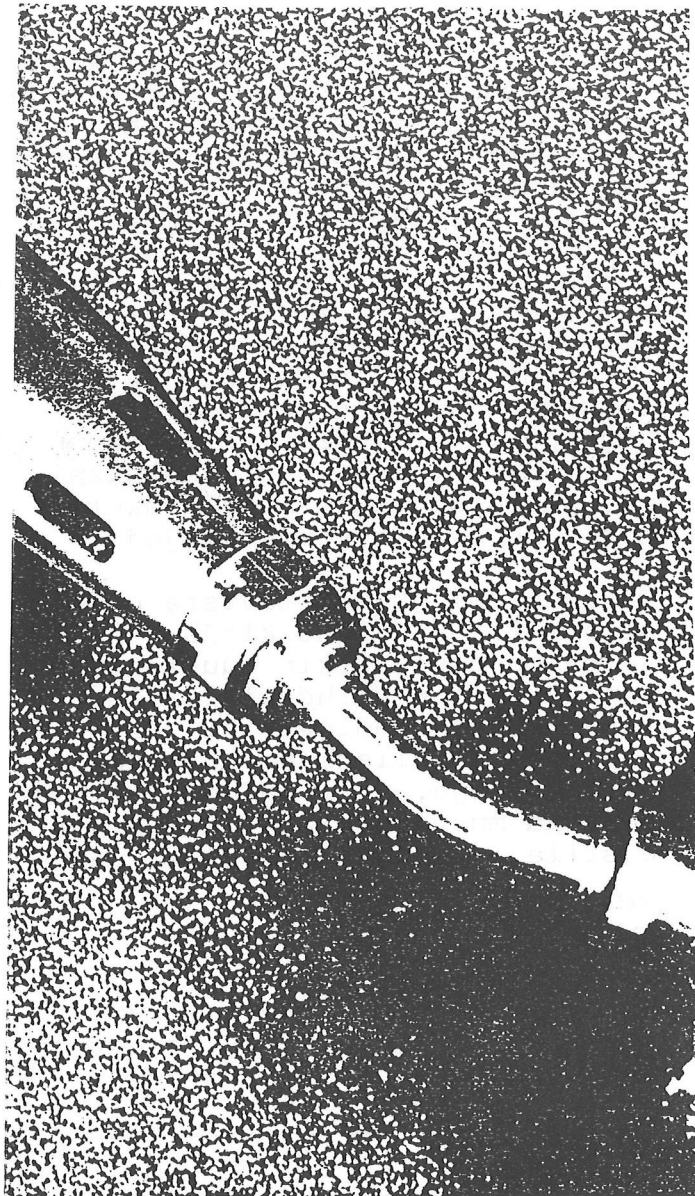
Tunnettujen viihdekirjallijoiden kuten Cooksonin teoksia hankitaan yleensä kolme kappaletta. Valinta on vaikeinta uusien kirjailijoiden kohdalla.

Kirjastonhoitaja Sarah Houston totesi kuitenkin, että olipa kirjaston julkilausuttu tarkoitus ja hankintapolitiikka mikä tahansa, niin suurin osa englantilaisista käyttää kirjastoa kaunokirjallisuuden, ajanvietteen lainaamiseen.

Houstonin mukaan kirjaston tulee ottaa huomioon asiakaskunta, joka eri kirjastoilla voi olla erilainen. Tällöin myös kokoelmien tulisi erota. Jotkut asiakaskunnat voivat olla 'kokeilevampia', niille voi olla helpompi tarjota esim. uusien kirjailijoiden teoksia. Koska piirikunnan kirjastoissa on kuitenkin melkein kaikki ilmestyvät kirjat, voivat kirjastojen kokoelmat olla keskenään erilaisia. Puuttuvat kirjat voidaan tarvittaessa saada kaukolainoina, kaunokirjallisuuden kohdalla tämä on kuitenkin vaikeaa.

Englannissa kaunokirjallisuuskoelmat on järjestetty useissa kirjastoissa niin, että tiettyjä genrejä, yleensä viihdekirjallisuuden lajeja, on erotettu omiksi luokikseen. Tilehurstin sivukirjastossa Readingissä on säilytetty yhtenäinen aakkosjärjestys, mutta eri genret on merkitty eri värisillä tarroilla, rakkausromaanit punaisella, scifit sinisellä, dekkarit ruskealla jne. Readingin pääkirjastossa muutama selvästi erottuva genre on järjestetty erilliseksi luokakseen hyllyssä. Nämä ovat eniten kysytyjä viihdekirjallisuuden lajeja, joiden helppo löytyminen auttaa sekä asiakas- että henkilökuntaa. Rakkausromaanit ei ole järjestetty aakkosellisesti ja se tuskin on tarpeenkaan. Kokoelma on kuitenkin pieni, jotta sen voi silmäillä läpi. Muut genret ovat trillerit, scifi, ja westernit. Aiemmin myös historialliset romaanit oli erotettu omaksi ryhmäkseen, nyt ne on liitetty muuhun kaunokirjallisuuteen.

Englannissa on 1950-luvulta lähtien kevyen viihdekirjallisuuden osuus kaunokirjallisuuden lainoista ollut hieman yli 50%. Viihdekirjallisuutta tarjoamalla on kuitenkin voitu alentaaskirjastoontulon kynnystä, mutta lukutotumuksien muuttaminen vaatisi aktiivisempaa toimintaa ja vaihtoehdoisen kirjallisuuden suositelua.

Suomessa kaunokirjallisuuden luokitus nähdään usein asiakkaan aliarvioimisena ja liiallisena ohjauksena, kun se voisi käytännössä auttaa viihdekirjallisuuden lukijoita, mutta tuskin häiritsisi muita asiakkaita.

Koska kirjastot kuitenkin pyrkivät tarjoamaan laadukasta lukemista ja sivistämään asiakkaitaan, on Suomessakin viihdekirjallisuuden hankintaa perusteltu `syöttiteerialla`: asiakas houkutellaan kirjastoon tarjoamalla kevyttä viihdettä ja sitten, vahingossa tai tavuttelemalla, hän siirtyy paremman kirjallisuuden pariin. Samaa arvelee Hannu Niklander Kirjasto-lehdessä Päätalon kirjoista, ne hän opettavat ihmisille kirjaston käyttöä ja tuovat uusia asiakkaita, ja toisin kuin muut `houkuttimet`, ne ovat sentään kirjoja.

Englannissa julkaistavista pokkareista 2/3 on viihdekirjallisuutta ja ne muodostavatkin suurimman osan kirjaston viihdekirjallisuuden tarjonnasta Readingissä. Niitä ei luetteloida ollenkaan ja koska ne ovat halpoja, voi kuluneet kirjat poistaa muovikansista ja korvata uusilla. Vanhoja kirjoja myydään jatkuvasti uloskäynnin viereen sijoitetussa vaunussa.

	Reading	Tampere	Äänekoski
asukasluku	133.450	170.575	11.568
pääkirjaston virat	19	100	7
muut toimipisteet (Puitunnassa)	50	14	2
kirjoja	146.918	528.774	82.507
tieto	106.963	ei näy tilastoista	
kauno	26.969		
lainoja	613.600	1.426.991	156.598
tieto	244.762(46,2%)	451.152(44,5%)	(34%)
kauno	285.244(53,8%)	561.549(55,5%)	(66%)
lainaajia	58.737	85.287	5.189
lainaaja%	44	50	45

Pokkareista on nopeasti tullut suosittuja, koska niitä on helppo kuljettaa mukana. Myös värikkäät kansikuvat lisäävät lainausta. Readingin kaupunginkirjastossa pokkarit ovat hyvin esillä, kansipuoli asiakkaaseen päin, omissa esitelyhyrrissään ja hyllyissään. Niiden kiertoaika on viihdekirjallisuudelle riittävä, koska viihdekirjallisuutta lainataan vähemmän aikeneiston vanhentuessa. Viihdepokkareiden hyöty-kustannussuhde on hyvä myös siksi, ettei niiden luettelointiin, muovittamiseen tai korjaamiseen tarvi kuluttaa aikaa.

Suomessa yleisten kirjastojen Sivistys- ja viihdetehtävä ovat käytännössä suhteellisen hyvässä tasapainossa, mutta asenteet viihdekirjallisuuteen ovat edelleen arvottavia. Kirjastonhoitaja on vieläkin hallitsevien arvojen ja legitiimin maun ylläpitäjä. Dekkarit hyväksytään, samoin teiteiskirjallisuus, mutta etenkin naisille tarkoitettut rakkausromaanit joutuvat ankaran valikoinnin kohteeksi.

Viihdekirjallisuuden lukijoiden auttaminen ottamalla mallia englantilaisista genreluokituksista voisi auttaa sekä asiakas- että henkilökuntaa. Jos tarjonta muuten pysyy samana, lainauksen rakenne tuskin pitkällä aikavälillä muuttuu. Edelleen, genrekirjallisuuden lukijat harvoin muuttavat lukutottumuksiaan, ellei niihin pyritä vaikuttamaan jo nuorena. Muun kaunokirjallisuuden lukijat tuskin siirtyvät viihdekirjallisuuden lukemiseen vain siksi, että sen lainaaminen helpottuu.

Ja jos kirjat merkittäisiin esim. eri värisillä tarroilla, mutta säilytettäisiin yhtenäinen aakkosjärjestys, joutuisi asiakas edelleen vaeltamaan läpi koko valintamyymälän. Valistusmielisin-kin tyytyisi varmaan ajatukseen, että asiakkaan käteen voi matkalla tarttua painavampaakin tavaraa kuin nettamuskettia.

LABS- INFO

Helmikuun 18. päivänä Tamy järjesti yo-talolla infotilaisuuden abeille ja kaikille muillekin, jotka ovat kiinnostuneet opiskelusta Tampereen yliopistossa. Asiantuntijoiksi paikalle vastaamaan tiedonjanoisten kysymyksiin Tamy oli pyytänyt kaikkien koulutusohjelmien opiskelijoita ainejärjestöjen kautta.

Näin lähestyttiin myös UDK:ta, ja kirjastotieteilijöitä lähti yo-talolle edustamaan ja mainostamaan kolmihenkinen iskuryhmä. Suullisen tarjonnan lisäksi päätettiin muukaan ottaa myös kirjallista materiaalia: yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan opinto-opasta, vanhoja Asiasanoja, uuden opiskelijan opasta, pääsykoekirjoja...

Kun iskuryhmän jäsenet aurinkoisena lauantaiaamuna kokoontuivat yo-talolla, näki heti, että kaikki muutkin olivat valmistautuneet samalla tavalla. Pöydillä näkyi eri koulutusohjelmien opetusohjelmia, ainejärjestölehtiä, vaihtoehtoisia opinto-oppaita... Tamyn edustajat puolestaan olivat tehneet isoja plakaatteja muun muassa opintotuesta, opiskelija-asumisesta, yliopiston hallinnosta jne. Opiskelijat, joita yo-talolle oli ilmaantunut lähes kaikista koulutusohjelmista, odottivat enää tiedonjanoisia kyselijöitä.

Näitä ei neljän tunnin aikana paikalle ilmestynyt kuin kourallinen. Meidän pöytäme luokse pysähtyneet saattoi laskea yhden käden sormin. Näistäkin ainoastaan yksi osoitti jonkinlaista kiinnostusta nimenomaan

kirjastotiedettä ja informaatiikkaa kohtaan tekemällä muuttaman kysymyksen. Loput olivat muiden koulutusohjelmien edustajia, jotka olivat kiinnostuneet etupäässä Asiasanoista sekä edustustriomme tuttuja.

Kun asiakkaita ei ollut jonnoksi, oli opiskelijoilla itsellään tilaisuus kierrellä muiden pöytien ympärillä ja kysellä kaikkea mahdollista. Kysyvä saattoi saada lisää tietoa kiinnostavista sivuaineista. Utteran ainejärjestölehden toimittaja puolestaan onki tietoa, missä oli painettu erään ainejärjestön uusiopaperista tehty vaihtoehtoinen opinto-opas.

Aikaa oli myös miettiä, mikä meni pieleen kun väkeä kävi niin vähän?

- 1) Abit toipuivat vielä toissaillan penkkareista.
- x) Kaikki olivat kotona katsomassa telkkarista Lahden MM-kisojen miesten 30 km:n hiihtoa.
- 2) Tamperelaiset eivät ole kiinnostuneita kotikaupunkinsa yliopiston tarjonnasta.

Tiedotuskatkokseen on vaikea uskoa. Lehdissä oli ollut ennakkopuffia, ja kouluihin lähetetyt tiedotteet oli huomattu. Tämän vahvasti yksi abi.

Oliko tilaisuuden ajankohta väärä? Abien kannalta se saattoi olla, koska takana olivat muutama päivä aikaisemmin pidetyt yo-kirjoitusten kuullunymmärtämiskokeet ja penkkarit, jolloin on juuri päästy eroon yhdestä koulusta ja 12-vuotisesta koulutusputkesta.

Toisaalta, mikä olisi ollut parempi ajankohta? Myöhemmin keväällä kirjoitukset painavat abien päälle ja niiden jälkeen onkin kohta alettava pönttätä pääsykoekirjoja, ja suuntautumisen jollekin alalle on oltava jo tietoa. Jos keväällä on liian myöhäistä, jääkö ainoaksi vaihtoehdoksi syksy? Vai onko silloin liian aikaista??

Tilaisuus oli toki tarkoitettu muidenkin kuin abien iloksi, mutta ei yo-talolla liiemmästi näitä muitakaan näkynyt.

Opiskelijat ja ainejärjestöt joka tapauksessa osoittivat runsaalla läsnäolollaan kiinnostusta asiaan. Tietoa yliopisto-opiskelusta oltiin halukkaita ja valmiita jakamaan. Uskon myös, että ne harvat jotka paikalle vaivautuivat, saivat hyödyllistä tietoa. Ainakin eräs abiystäväni, jota kiinnostaa tiedotusoppi, vietti pitkän tovin tiedotusopin opiskelijoiden pöydän luona ja kehui jälkepäin tilaisuutta erinomaiseksi.

LK

KUINKA
KUM-MAA
ONKAAN
KAIKKIALLA
ELI

**KUMMALLINEN
MATKAPÄIVÄKIRJA**

Tämän matkapäiväkirjan Kum-
maa on vanha iloinen Englan-
ti, uusimman street-wise-muo-
din ja vanhimman tailor-made-
pukujen maa ; uusien tutki-
musten ja innovaatioiden ja
konservatiivisten käytäntö-
jen maa ; maa jossa kulttuuri
on vanhaa ja käyttäytyminen
sovinnaista, mutta nuoriso
synnyttää jatkuvasti uusia oma-
laisia alakulttuureja.

I

Heti ensimmäisenä lomapäivä-
nä ajautui käsiini miljoona-
levikkinen Sun-lehti. Se on
railakas yhdistelmä Alibia,
Nykypostia ja Ilta-Sanomia tab-
loidimuodossa tarjoiltuna.
Kilteimpiin "uutisiin" lu-
keutui hellyttävä tarina kau-
niin poikabändin BROSin toi-
sesta kaksospuolikkaasta, Lu-
kesta, joka kunnan esikuvan ta-
voin lähti sairaalaan tapaa-
maan koomassa makaavaa teini-
ikäistä faniaan. Kun Luke oli
hetken pidellyt tyttöä kädestä
jutellen mukavia, niin - voi
ihmettä - tämä heräsi idolinsa
ääneen. Kuinka ihanaa!

II

"I`m sorry, it`s not acid
house anymore, it`s deep hou-
se now." Niin, mutta vastahan
minä täällä kävin ja silloin
acid oli IN, HIP ja TRENDY. "Sor-
ry . Ja sitä tanssitaan näin."
(Seuraa rytmikästä vispaamista
ja keikutusta.) Seuraavat puo-
litoista tuntia ennen ulos läh-
töä vietän kokovartalopeilin
virkaa toimittavan ikkunan
edessä, wiggling my bum. Suo-
messa voi sentään vaikka por-
koilla.

III

Lohdutukseksi kaikille talon-
poikaisluokan matkustajille
voin kertoa, ettei se Concorde
niin kumma matkustusväline ole.
Ikkunatkin ovat ilmanpaineen
takia onnettoman pienet ja jal-
katilaa charter-lennon verran.
Jumbon ykkösluokka on huomati-
tavasti vaikuttavampi, etenkin
ruokalista. Kaikkea löytyy ka-
viaarista kunnan konjakkiin.
Minä tiedän, kävinhän molemmis-
sa koneissa huoltomiesten ja sii-
voojien välillä.

IV

Suomi-kuva kirkastuu : Englannissa kerrottiin useana päivänä Suomen säästä. Kavereita kiinnosti lumipeitteen paksuus ja pakkasasteet. Englannissa satoi hetken räntää ja aamulla joka toinen moottoritie oli tukossa.

V

Englantilaisilla tuntuu jatkuvasti olevan auki paikallisradio tai BBC 1, jotka molemmat syytävät tunti toisensa jälkeen metritavarana listalällä. Tätä muzakilta on Suomessa helppo välttyä - ellet satu avamaan radiota ripatin tai paikallisradiolistan aikaan, olet saasteelta turvassa. Jos taas haluat Englannissa kuunnella muuta kuin Reynolds girlsia tai Kylie Minogue`a ja turvaudut hankinnassa kirjastoon, voit yllättyä: Readingin kaupungin kirjastossa Cd-laina maksaa punnan, kasetin lainaaminen 40 penceä.

VI

Englantilaiset ihmiset ovat vilpittömän ystävällisiä. Jos seisot kadulla päättämättömän näköisenä, voit olla varma, että pian kuulet: "Hello luv`, can I help you?" Ja elleivät ole ystävällisiä, niin ainakin vilpittömiä, eräskin tuttu tervehti minua pubissa huudahtamalla aidon hämmästyneenä: "Bloody hell!" (suom. taas täällä!)

VII

Etsauksia ei kukaan yrittänyt esitellä, mutta kyllä englantilaiset chat-up-linet aina suomalaiset yritelivät voittaa. "Pidän naisista", oli yksi parhaita aloituksia. Kaipa se nykyään täytyy erikseen mainita.

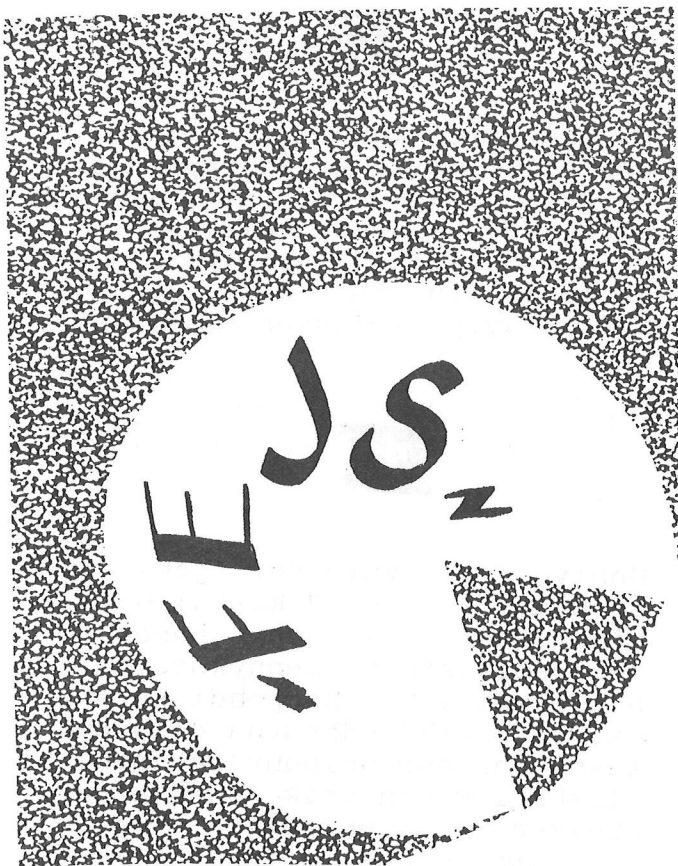
VIII

Monivuotinen ystäväni, joka "ei usko avioliittoon" kutsui häihinsä ensi elokuussa. Ennen kuin selvisin hämmennyksestäni hän alkoi vakavana pohdiskella, pitäisikö hääpuvun olla puhtaasta vai norsunluunvalkoinen, nilkkapituinen vaiko ehkä pohkeeseen. Häälahjasta, vieraslistasta puhumattakaan, tuottaa ongelmia. Niin muuttuu maailma.

IX

Seurueen painostuksesta päädyimme elokuvaan katsomaan `Naked Gun`-nimistä `komediaa`. Kun minä ja siskoni emme kieriskelleet naurusta - kuten muu yleisö - ystävämme päättelivät ettemme ymmärtäneet vitsejä. "What do you think of this beaver" kihertää Priscilla Presley noustessaan kirjaston tikkaille hameenhelmat hulmuten poliisipäällikön ihäessä näköaloja ja nostaa ylähylllyltä - wait for it - majavan. Ymmärsin kyllä nk. vitsin, mutta se ei naurattanut. (Jos et ymmärtänyt `vitsiä`, älä sure, et menettänyt mitään.) Mutta "suomalaisethan pitävätkin ulkomaista taidefilmeistä, joissa on käännostekstit". Quite!?

Mitäpä siihen sanoisin. I ♥ UK.

Yksi
Eurooppa

Forum For European Journalism Students

"Ensivaikutelma Suomesta oli kyl-
lä melkoisen tyly", kertoo puo-
lalainen Magdalena. "Helsingis-
sä oli paljon kylmempää kuin
Varsovassa." Lisäksi Magdalena
yritti ystävineen liftata len-
tokentältä Helsinkiin, mutta ku-
kaan ei halunnut kyytiinsä pa-
lelevia opiskelijoita. Saksalai-
sen Elken matka ei sisältänyt
erityisiä seikkailuja, mutta hän
- kuten Magdalenakin - oli ko-
koontumisen antiin erittäin tyy-
tyväinen.

FEJS olisi ollut mielenkiintoi-
nen tapahtuma myös K&I-opiskeli-
jalle (tai itse asiassa kenelle
tahansa), käsiteltiinhan siinä
lä informaatiota ja sen välitty-
mistä.

Professori Yassen Zassoursky

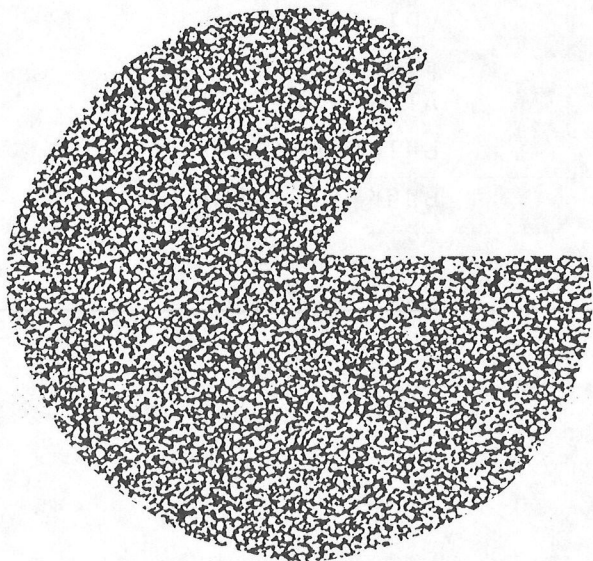
Moskovan yliopstosta kertoi kiin-
nostavasta tutkimuksesta, jossa
on videoitu amerikkalaisia ja
neuvostoliittolaisia TV-ohjelmia.
Näitä on tarkasteltu, ja analysoi-
tu Neuvostoliiton TV:ssä amerik-
kalaisista annettua kuvaa, ima-
gea, ja päin vastoin. Tutkimuk-
sessa pyritään myös selvittämään
miten imaget saataisiin totuuden-
mukaisemmiksi. Edelleen Zassours-
ky puhui hankkeesta saada ame-
rikkalaisia, sakalaisia, suo-
malaisia TV-kanavia näkymään Neu-

vostoliitossa. Tässäkin pyritäisiin vastavuoroisuuteen. Vieraan kulttuurin parempi tuntemus poistaisi varmasti perusteetonta (länsimaiden) ihannoitua ja vähentäisi (sosialismin) pelkoa.

Myös Magdalena ja Elke uskovat integraation kasvattavaan ja sivistävään voimaan. Yhteydenpidon tulisi alkaa henkilökohtaisista kontakteista, pienistä ryhmistä. Nämä ruohonjuuritason yhteydet helpottavat ja lisäävät matkailua, poistavat ennakkoluuloja ja dominoivaikutuksellaan parantavat ehkä maiden välisiä suhteita ja edistävät jopa maailmanrauhaa.

Kokouksen epävirallinen antio oli Magdalenan ja Elken mielestä ainakin yhtä tärkeä kuin virallinen puoli. Mielipiteeseen yhtyi myös moskovalainen Asya, jolle tämä oli ensimmäinen ulkomaanmatka. "Hienointa on ollut jutella eri maista kotoisin olevien nuorten kanssa", selvittää Asya selkeällä ja kauniilla englanninkielellä. "Koska Neuvostoliitosta on vaikea matkustaa ulkomaille, on tämä ollut korvaamaton kokemus."

Muita opiskelijoita kiinnosti tietenkin Glasnost, mistä Asya karsivällisesti kertoi seuraavaa: "Kyllä Neuvostoliitossa saa nykyisin kirjoittaa mistä tahansa mitä tahansa. Lehdissä kritisoidaan taloutta ja poliittista johtoa, mitä ei vielä pari vuotta sitten olisi voinut kuvitellakaan." Pravdan nuortensivuilla, joita toimittavat moskovalaiset journalistiopiskelijat, oli kysymyspalstalla jouduttu vastaamaan armeijan toimintaa ja tarpeellisuutta epäilleeseen kysymykseen.

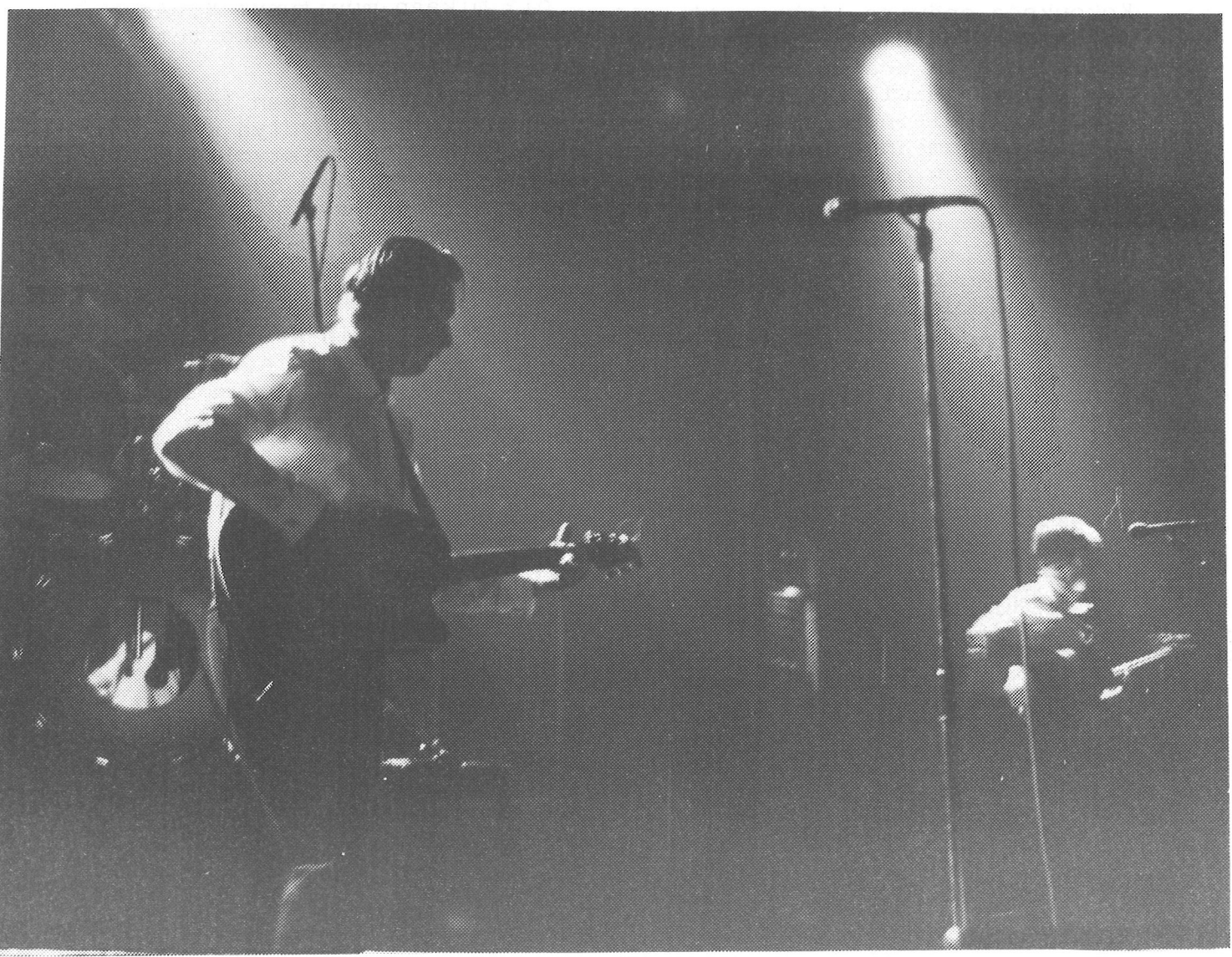
"Surullista on kuitenkin, että vaikka nyt saamme puhua, kirjoittaa ja arvostella vapaasti, ei tavallisten ihmisten elämässä ole mikään muuttunut", Asya arvelee. Kuulostaako tutulta?

Elke uskoo Euroopan integraatiosta olevan hyötyä monilla aloilla. "Yhteistyöllä ja toiminnalla voidaan saada enemmän aikaan tieteessä ja taiteessa. Yleensä ei pitäisi sijoittaa tiettyä kulttuuria ja traditiota valtion rajoihin. Perinteet liittyvät usein Keski-Euroopassa vähemmistökansoihin, eivät koko väestöön. Ei Euroopan integraatio sinänsä ole niille uhka, vaan se, että valtio itse tuijottaa maan rajoihin", toteaa Elke. Samoin jaottelu itä- ja länsi-Eurooppaan on usein turhaa. "En tunne kahta Eurooppaa, vain yhden", sanoi yksi seuraavan FEJS-kokouksen ranskalaisista isännistä.

"Ihmisten pitää uskoa, että he voivat vaikuttaa, ettei integraatio ole vain taloudellisen tason asia", vaan kuten Magdalena sen lopuksi ilmaisi kaikkien puolesta: "We are the future." "Yes, we are the people" vahvisti Elke. Aivan oikein.

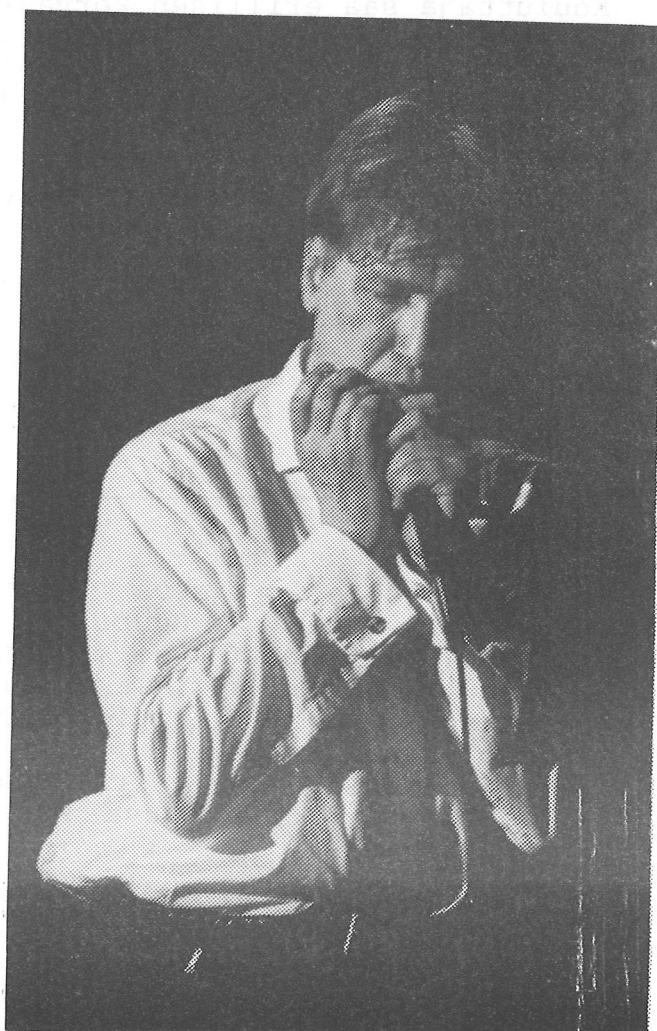
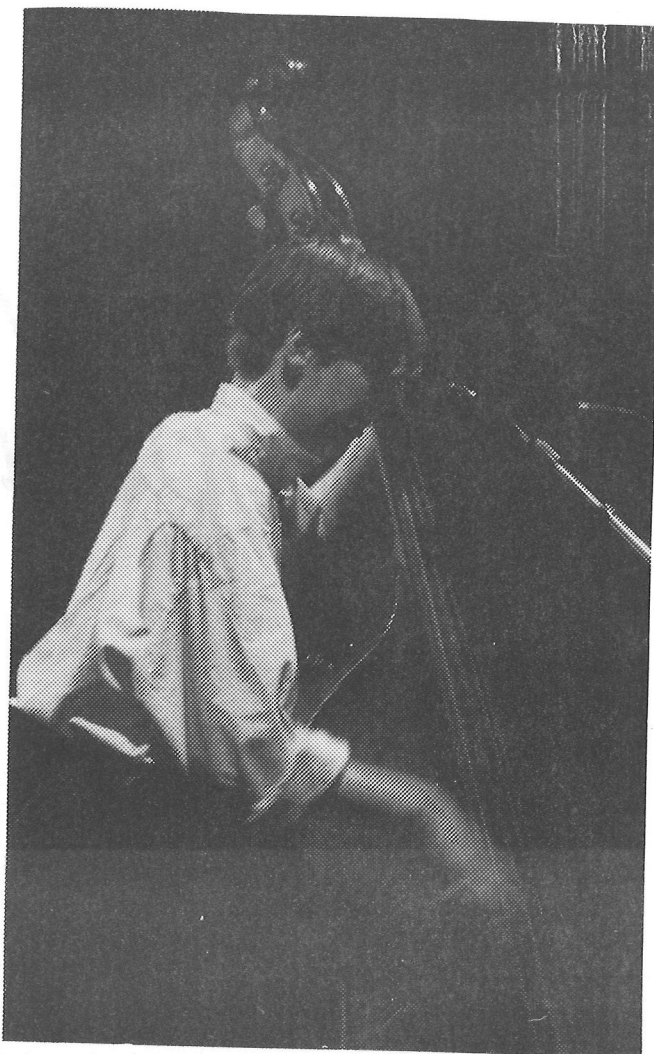
NITS

KH

TONS OF INK

ONLY RICH MEN CAN BUY
 THINGS THE POOR MAN CAN MAKE
 YOU'VE GOT NOTHING
 AND THEY'VE GOT PLENTY
 LIKE A TREE FALLING DOWN
 HITS A GRAPE ON THE GROUND
 THEY WILL CRUSH THE POOR MAN'S HEAD
 IN BOOKS
 YOU CAN SIT BESIDE EVERYONE
 IN DECKCHAIRS TRAVEL AN OCEAN
 IN BOOKS
 YOU'RE A QUEEN FOR THE AFTERNOON
 TILL THE HUSBAND STEPS INSIDE
 TONS OF INK
 MAKE MILLIONS THINK
 TONS OF INK
 MAKE YOU THINK
 IS IT YOU LOVE IS THIS TRUE LOVE
 IS IT YOU I'M THINKING OF LOVE
 IS IT YOUR LIP IT'S A TULIP
 IS IT YOU I'M THINKING OF
 TONS OF INK
 MAKE MILLIONS THINK
 TONS OF INK
 MAKE YOU THINK
 ONLY POOR MEN CAN READ
 ALL THE PAPERS THEY NEED
 IN THE DUSTBINS OF THE TOWN

Kirjastovirkkailijoiden oppisopimuskoulutus ~

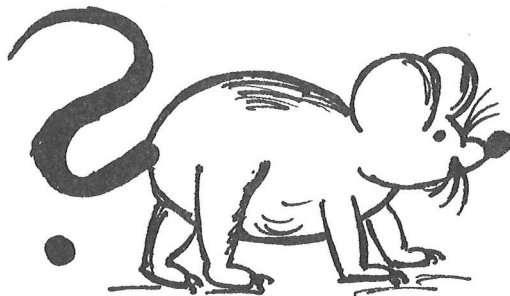
Virkamiestyöryhmä on suunnitellut oppisopimuskoulutusohjelman, jonka mukaan ylioppilaat voivat kouluttaa itsensä kirjastovirkkailijoiksi kolmessa vuodessa. Koulutus on työssäkäyntiä, opiskelujaksoja ja itseopiskelua. Koulutusajalta maksetaan pientä palkkaa. Kirjastot voivat oman harkintansa mukaan anoa koulutusta antaviksi kirjastoiksi. Kouluttaja saa erillisen korvauksen työstään. Täydennysosan suorituksella saa merkonomin pätevyyden. (mm. Kirjastolehti (82) 3/1989 s.114-116.)

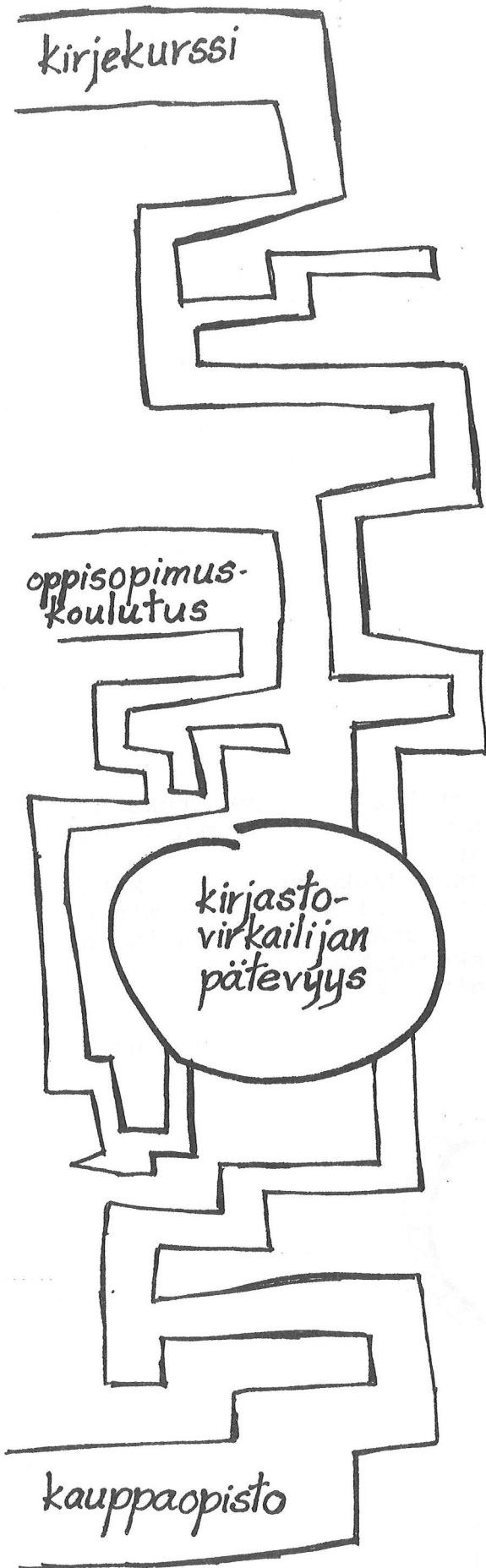
Asiasta on keskusteltu monelta kannalta, mutta haluaisimme vielä tuoda esille muutamia vastustavia ja puoltavia näkökantoja.

ajatuksia
vastaan
ja
puolesta.

VASTAAN

Ensihokaisulla ajatus tuntuu pöyristyttävältä. Juuri kun koulutus on saatu selkiytettyä aletaan keksiä kaikenlaisia epäreiluja kepulikonsteja kirjastovirkkailijapulan helpottamiseksi. Kirjastoalan koulutuksen julkinen kuva muuttuu yhä sekavammaksi.

Oppisopimuskoulutuksen pontimena on kirjastovirkailijapula, joka ei välttämättä ole sama asia kuin pätevien kirjastovirkailijoiden vähäisyys. Vastavalmistuneet kirjastomerkonomit eivät välttämättä halua mennä työhön yleisiin kirjastoihin. Tuntuukin siltä, että oppisopimuskoulutuksen avulla yritetään hoitaa enemmän oiretta kuin varsinaista sairautta. Sairauden nimi voisi olla vaikka "typerä työnjaco ja liian rajatut toimencuvat" yhdistyneenä "cehnoon palcaucseen". Taudinkuvaa pahentaa varsinkin pääkaupunkiseudulla hyvinpalkattujen ja haasteellisten merkomin pätevyyttä vaativien paikkojen yhä lisääntyvä tarjonta.

Oppisopimuskoulutuksen käytännön toteutustakin sietäisi vielä hioa. Ihmetyttää, mitä uutta 10 vuotta talossa työskennellyt oppisopimuskoulutettava saa tutulta työtoverikouluttajaltaan. Täysin erillinen koulutus antaisi kirjaston toimintaan uuden näkökulman ja ajattelutavan, jonka avulla organisaation muuttuvuus ja dynaamisuus voitaisiin turvata. Entä onko kirjastolla varaa irrottaa varsinaisesta toiminnasta oppisopimuskouluttaja ?

Peruskoulutus pitäisi pitää erillään työpaikkakoulutuksesta. Alan perustiedot ja -taidot saadaan koulutuksessa, työpaikalla taas opitaan rutiinit. Onko oppisopimuskoulutuksen tarkoitus olla kikka, jonka avulla sidotaan koulutettu yhden kirjaston palvelukseen opettamalla hänelle tämän kirjaston työrutiinit ja ajattelutavat ?

PUOLESTA

Kirjastotyötä- ja palveluja sekä niistä välittyvää kuvaa ajatellen olisi kuitenkin parempi, että käytettävissä olisi koulutettua ja kirjastotyöhön motivoitunutta henkilökuntaa. Työvoiman vaihtuvuus luonteeltaan väliaikaisissa tehtävissä on suurta. Uudet kouluttamattomat työntekijät joudutaan joka tapauksessa perehdyttämään työtehtäviin, ja jatkuva hukkakouluttaminen syö vakinaisen henkilöstön voimavaroja.

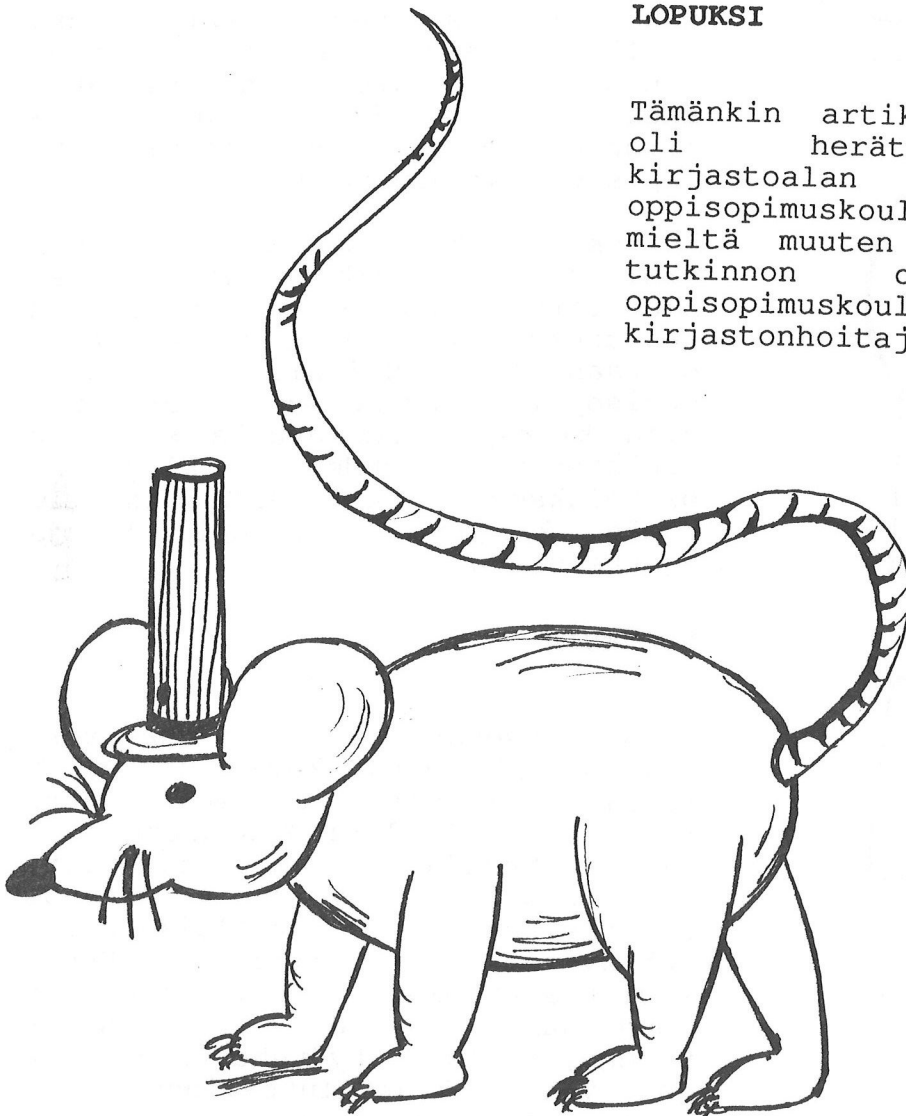
Olisi myös kohtuullista, että kirjastoissa pitkään työskennenneille suotaisiin mahdollisuus pätevoityä ammattiin. Asianmukaisesti järjestettynä oppisopimuskoulutus on parempi kuin esim. pätevoityminen kirjaturssin avulla.

Oppisopimuskoulutusta ollaan siis aloittamassa. Se on hyväksyttävä asia, jos koulutuksen kohderyhmä valitaan oikein. (ks. tämän lehden artikkeli koulutuskeskustelusta) Käytännön järjestelyt on mietittävä tarkoin, jottei kirjastomerkonomien ja oppisopimusvirkailijoiden välille synny eriarvoisuutta.

LOPUKSI

Tämänkin artikkelin tarkoituksena oli herättää keskustelua kirjastoalan oppisopimuskoulutuksesta. Mitä mieltä muuten olisit akateemisen tutkinnon omaavien ihmisten oppisopimuskouluttamisesta kirjastonhoitajiksi?

LM & HS

(KRISTIRIITTAJISIA) PUHEENVUOROJA KIRJASTO- KOULUTUKSESTA!

Palkkaneeliä edeltävänä lauantaina järjesti Suomen kirjastoseura seminaarin alan koulutuksesta. Myös UDK oli paikalla neljän virallisen ja usean epävirallisen edustajan voimin. Helsingin kaupungin pääkirjastossa järjestetyn seminaarin yleisömenestys oli muutenkin ilahduttava. Voisiko tämän tulkita niin, että koulutuksessamme on parantamisen varaa, tai suoranaista vikaa?

Seminaarin järjestämiselle oli yleisen ilmapiirin (uusi teknologia, uudet laatuvaatimukset, koulutuspaineet, integraatio) lisäksi pari välitöntä syytä - ensiksi opetusministeriön suunnittelema koulutusuudistus ja siitä korkeakoulujen jako tiede- ja ammattisuuntautuneisiin (aiheesta lisää löytyy esim. Aviisi 4/1989 s. 4, tai mistä tahansa helmikuun 14. päivän lehdestä) ja moisen jaon merkitys kirjastotalalle; toiseksi alan oppisopimuskoulutuksen aloittamisesta käyty keskustelu.

ALUSTUKSET

Aluksi kuunneltiin alustuksia. Tuula Laaksovirta vertaili 1970- ja 1990-luvun koulutusta ja ennusti muutosta: 1990-luvulla koulutusjärjestelmää kehitetään kokonaisuutena, ei erillisinä sektoreina; kehittämisen taustalla ovat työelämän tarpeet, eikä yleisen sivistystason nostaminen; koulutus ei enää ole ainutkertainen yhteen ammattiin oikeuttava paketti, vaan tulevaisuudessa käydään koulua ja tehdään työtä vuorotellen aina eläkeikään asti (josta epäilemättä alkaa uusi yleissivistävä tai harrastuspohjainen koulutusjakso, kirj. huom.); koulutuksen suunnittelu siirtyy komiteoista yleiseen keskusteluun ja samalla suunnittelun johto siirtyy asiantuntijoilta ministereille. Lopuksi Laaksovirta toivoi alan sisälle julkista keskustelua aiheesta kirjastokoulutus ja ammattikorkeakoulut, ennen kuin keskustelua aletaan käydä alan ulkopuolella.

Seuraavaksi Pertti Vakkari esit-
teli nykyistä k & i-koulutusta
TaY:n näkökulmasta. Koulutuksessa
opiskelijalle pyritään antamaan
alan yleiset, teoreettiset valmiu-
det, joiden avulla työelämässä on
helppo sopeutua erilaisiin tehtä-
viin ja erikoistua tietyille osa-
alueelle; sekä opettamaan tietee-
listä ajattelua ja tutkimusongelman
hahmottamista. Koulutuksen tehtävä
ei voi olla ammattikäytännön staat-
tinen uusintaminen, sillä käytäntö
on dynaaminen, muuttuva tila.
Laitoksen tämänhetkistä koulutuk-
sen ja etenkin tutkimuksen tasoa
Vakkari piti kansanvälisestikin
korkeana. Lopuksi hän ilmaisi
mielipiteensä, ettei ammattikorkea-
koulu aiheuta uhkaa k & i:n koulu-
tukselle.

Kirjastoasiainneuvos Keijo Perälä
puhui omasta puolestaan eikä ope-
tusministeriön edustajana. Hänen
mielestään koulutus uudistuksen syyt
ovat ennen kaikkea työvoimapoliiit-
tisiä, sillä työvoiman kysyntä tu-
lee ohittamaan tarjonnan. Ratkai-
suna on elinikäinen koulutus, jolla
voidaan tyydyttää sekä laadulliset
että määrälliset työvoimaa koskevat
tarpeet.

Perälä otti esille myös oppisopi-
muskoulutuksen, jolla ei pyritä
kävemään kirjastomerkonomien yli,
vaan ainoastaan helpottamaan kir-
jastovirkailijapulaa. Perälä ennus-
tikin, että tulevaisuudessa koros-
tuu osaaminen eikä se, mistä kyvyt
on saatu.
Nykyistä koulutusrakennetta (merko-
nomit ja yht.- & hum.kandit) Perälä
piti hyvänä ja totesi, että amat-
tikorkeakoulu aiheuttaisi ongelmia
keskiasteelle eikä korkea-asteelle;
jos kirjastomerkonomit siirrettäi-
siin astetta ylemmäs, oltaisiin sa-
massa tilanteessa kuin ennen ny-
kyisten koulutusmuotojen syntyä -
kirjaston henkilökunta olisi työ-
tehtäviinsä nähden ylikoulutettua.

Kirjastolinjan johtaja Markku Komu-
lainen (Suomen Liikemiesten Kauppa-
opistosta) ehdotti oppisopimuskou-
lutuksen järjestämistä uudella
tavalla. Tätä mahdollisuutta pitäi-
si tarjota työttömille merkonomeille,
jotta näiden koulutus ei menisi
hukkaan.

Pääkaupunkiseudulla, jossa virkai-
lijapula on pahin, oppisopimus-
koulutus pitäisi järjestää kir-
jaston ja kauppaopiston iltalinjan
yhteisvoimin, jolloin koulutettava
saisi paitsi ammatin myös merkonom-
in arvon. Opiston lukukausimaksut
maksaisi tietysti työnantaja l.
kaupunki.

Komulainen piti nykyistä keski-
asteen kirjastokoulutusta riittä-
vänä työelämän kannalta. Keski-
asteelta valmistuu vuosittain
vajaat 200 kirjastomerkonomia ja
pk-seutua lukuunottamatta tämä
tyydyttää kysyntää. Valmistuneiden
tilalle saadaan myös riittävästi
uusia opiskelijoita. Komulainen
suhtautuikin pessimistisesti amat-
tikorkeakouluun ja epäili suunnit-
teltujen muutosten jäävän pelkäs-
tään nimellisiksi.

KESKUSTELU

Alustusten jälkeen käydyssä kes-
kustelussa puhuttiin suht vähän
opetusministeriön uudistussuun-
nitelmasta, mutta vanhat palkkaus-
ja työnjakopeikot vilahtelivat
puheenvuoroissa tuon tuostakin.

Aluksi Hilikka Orava ehdotti, että
työhönotossa luovuttaisiin tiu-
koista muodollisista kelpoisuus-
vaatimuksista, koska tulevaisuu-
dessa osaamisella on suurempi mer-
kitys kuin tietäntyyppisen koulu-
tuksen saamisella.

Tuntemattomaksi (kirjoittajalle)
jäänyt seminaarilainen kehä kol-
mosen ulkopuolelta piti kuitenkin
parempana edes jonkinlaisten muo-
dollisten vaatimusten olemassaoloa
- muuten kirjastot olisivat täynnä
"päteviä" kunnankamreerien vaimoja,
joille kirjasto on "siisti, kevyt,
sisätyö". Samasta syystä koulutuk-
sen sisällöstä päättämisen on py-
syttävä oman alan sisällä.

Koulutuksen (yliopisto-) sisällöstä
käytiin tuttua teoriaa ennen käy-
täntöä/käytäntöä ennen teoriaa -kes-
kustelua. Hilikka Orava moitti ny-
kyistä koulutusta välineelliseksi
ja muistutti, että kirjastotyönkin
keskus on ihminen eikä pääte.

Samalla hän ihmetteli, miksei kirjastoalalla anneta etäopetusta avoimen korkeakoulun tyyliin, vaan tarjotaan jotain helkkarin poikkeuskoulutuksia, jotka merkitsevät kirjastolle työvoiman menetystä ja opiskelijalle suuria menoja. Maija Berndtson kannatti avointa korkeakouluopetusta ja halusi tietää, miksi koulutusta ei anneta opiskelijan vaan kouluttajien ehdoilla.

Professorit Vesa Suominen ja Pertti Vakkari muistuttivat tieteellisyyden vaatimuksista. Ammattiinkoulutus ja yliopistollinen oppiaine ovat eri asioita. Yliopistollisuus asettaa alalle tiettyjä teoreettisia ja tutkimuksellisia velvollisuuksia. Hilka Oravalle Vakkari todisti, ettei koulutus suinkaan ole välinekeskeistä: opetusohjelmaan kuuluu niin aine- kuin syventävissäkin opinnoissa tiedon tarpeiden ja hankinnan tutkimusta ja kaikki muutkin tiedon käsittelyyn liittyvät näkökohdat löytyvät opetusohjelmasta. Lisäksi tarjolla ei ole pelkkiä kelpoisuuksia vaan myös osaamista ja todellista pätevyyttä. Pätevöittämis- l. poikkeuskoulutusta, josta suurimman osan antaa tällä hetkellä TaY:n k & i-laitoksen henkilökunta, Vakkari puolusti sillä, että se on tehokkaampaa ja antaa parempia valmiuksia kuin etäopiskelu. Suominen arveli, että tieteen teon kannalta olisi parempi olla markkinoiden ulkopuolisia koulutusmuotoja, (l. poikkeus- ja täydennyskoulutus olisi siirrettävä pois yliopiston harteilta?).

Marjatta H^untanen puhui koulutuksen ja palkkauksen suhteesta. Palkkoja ei voida enää nostaa koulutuksen pituuteen vetoamalla, vaan on korostettava asiantuntemusta ja osamista; kokemuksen palkitseminen ei enää vetele. H^untanen sanoi, että kyse on arvostuksesta - jos kirjastot koetaan tärkeiksi, henkilökunnalle myös maksetaan.

Kirjastoammattilaisten tärkeyttä ei kukaan kiistänyt, mutta kuinka moni ei-kirjastolainen tietää, kuinka tärkeitä me olemme?

Markku Komulainen ja Kirsti Kekki (Uudenmaan koulutoimentarkastaja) vakuuttivat, että kirjastoissa ja yleisessä tiedon hallinnassa tarvitaan nimenomaan alalle koulutettua henkilökuntaa. Merja Kariluoto huomautti, että yrityksissä on paljon työtä tiedonhallinnan ammattilaisille, myös kirjastovirkkailijoille, eikä siellä tuijoteta muodollisiin kelpoisuuksiin.

Kirjastoihmisten yleisiin ominaisuuksiin päästiin, kun Berndtson taas kerran moitti alaa itseriittoiseksi, omahyväisiin ennakkoluuloihinsa luutuneeksi, yhteen pisteeseen (=kirjasto) tuijottajaksi, ja vaati asennemuutosta ja ennakkoluulotonta erikoistumista, sillä tietyn tiedonalueen tarkka tuntemus tulee kirjastoissa olennaisen tärkeäksi. Kirjasto ei saa olla itseisarvo vaan asiakkaan apuväline.

Myös Sari Pajula ihmetteli alan sulkeutuneisuutta ja saamattomuutta - keskustelua käydään, mutta se jää onnettomasti alan sisälle eikä tieto kulje ulospäin. (Ja kyseessä ovat sentään tiedon käsittelyä ammattilaiset.)

Koulutusseminaari on turvallista päättää koulutuksen kehumiseen. Vakkarin lisäksi Perälä ja Sinikka Koskiala kiittelivät kotimaisen koulutuksen ja tieteen tasoa. Varsinkin skandinaavisesti yleiseen ammatilliseen korkeakoulutukseen verrattuna on meikäläinen yliopistollinen koulutus edelläkävijä.

JÄ MITÄ JAI KATEEN ?

Koulutusta siis on ja vieläpä hyvää, mutta kenelle ja missä ja kuka maksaa viulut?

Seminaarin tarkoitus oli ennen kaikkea herättää keskustelua ja ainakin paikan päällä tavoite toteutui. Toivoa sopii, että keskustelu jatkuu ja tällä kertaa välittyy myös alan ulkopuolelle, eikä jää harvojen stressileluksi. Opiskelijoiden osallistuminen keskusteluun on suorastaan suotavaa - kyseessähän on meidän asemamme käytännön ja teorian välisenä ukkosjohdattimena.

Muistakaa, ettei kritiikin ole välttämättä oltava rakentavaa.

HARJOITTELU

Miten? Mitä? Miksi? Milloin?

YLEISTÄ

Kirjastotieteen ja informatiikan aineopintoihin kuuluu pakollinen, 12 työviikkoa kestävä harjoittelu. Se on mahdollista suorittaa joko valtionhallinnon piiriin kuuluvassa kirjastoyksikössä tai kunnallisessa kirjastolaitoksessa. Molempien ryhmien harjoittelukirjastoiksi hyväksytyistä yksiköistä on lista kirjastotieteen ja informatiikan laitoksen ilmoitustaululla sekä kansliassa.

Nykyisessä koulutusohjelmassa harjoittelu on väliharjoitteluksi tarkoitettu. Tämä merkitsee käytännössä sitä, että harjoitteluajankohtaa suositellaan myöhemmäksi kuin ennen. Nykyinen suositus on toisen ja kolmannen opintovuoden välissä. Harjoittelemaan voi hakea, kun on suorittanut vähintään perusaineopinnot (12 ov). Jos suositusta noudatetaan, harjoittelijalla on näiden pakollisten opintojen lisäksi suoritettuna yleensä n. 10-15 opintoviikkoa valinnaisia aineopintoja. Silloin hänellä pitäisi olla hyvät perustiedot tiedonlähteistä, luetteloinnista, luokituksesta sekä tiedon tallennuksesta ja hausta.

Kirjastojen kannalta kesäharjoittelu ei ole paras mahdollinen vaihtoehto. Sitä puoltaa kuitenkin se, että opiskelut venyisivät usein kohtuuttomasti, jos harjoittelu suoritettaisiin johdonmukaisesti muuna ajankohtana. Lopullinen harjoitteluaika on aina kirjaston ja harjoittelijan keskenään sopima, joten vaihtoehtoja pitäisi olla runsaasti.

Harjoittelu on tutkintoon liittyvä opintojen osa, joten opiskelijan saama koulutuksellinen hyöty harjoittelusta on ensisijainen. Harjoittelu on ohjattua opiskelua, siksi tarvitaan myös ennalta laadittu harjoitteluohjelma. Koulutuksellisella hyödyllä tarkoitetaan muutakin kuin opintoviikkoja (4 kpl), kuten seuraava kappale toivottavasti osoittaa.

HARJOITTELUN TAVOITTEET

Harjoittelun tarkoituksena on perehdyttää harjoittelija kirjasto- ja informaatiopalvelulaitosten käytännön toimintaan, eri työmuotoihin ja toimintatapoihin. Opiskelijan kannalta on olennaista saada omakohtaisia kokemuksia siitä, miten opiskelussa saatuja tie-

toja voidaan yhdistää käytännön tehtäviin. Samalla opitaan tarkastelemaan saatuja tietoja kriittisesti ja arvioimaan niiden soveltuvuutta käytännön ongelmien ratkaisemiseen. Opitaan näkemään kirjastoyksikkö ja koko kirjasto- ja informaatiopalvelulaitos sekä asiakkaan että työntekijän näkökulmasta.

Harjoittelun tarkoituksena on myös antaa ideoita tutkimusaiheiksi. Kirjastot voivat vaikuttaa tähän jo harjoitteluraportin laadintavaiheessa ehdottamalla raportin korvaamista kirjaston tarpeista lähtevällä muulla kirjallisella työllä. Samalla voidaan keskustella muista tutkimisen arvoisista asioista harjoittelijan kanssa. Harjoittelukirjastot osallistuvat näin omalta osaltaan koulutuksen sisällön muotoilemiseen.

HARJOITTELUOHJELMA

Ohjelma on tarkoitettu tehtäväksi yhteistyössä kirjaston ja harjoittelijan välillä. Siksi on tärkeää, että harjoittelijan erityisiin- nostukset joitain toiminta-alueita kohtaan olisi saatettava harjoittelunohjaajan tietoon mahdollisimman aikaisessa vaiheessa ennen harjoittelun alkua. Harjoittelunohjaajan on myös hyvä kysyä, onko harjoittelija kiinnostunut jostain asiasta erityisesti, ellei hän itse asiaa kysymättä kerro.

Muita huomioon otettavia seikkoja ovat tietenkin kirjaston erityispiirteet, harjoittelijan valmiudet ja ominaispiirteet, lomiat sekä kirjaston toimintakalenteri jne. Kirjastot voivat järjestää harjoittelun osittain yhteistyössä toisen kirjaston kanssa, jos esim. jotain toimintamuotoa ei omassa yksikössä ole. Nämä yhteistyömuodot voivat olla tutustumiskäyn- tejä, asiantuntijavierailuja tai muuta vastaavaa.

Harjoitteluohjelman toivotaan sisältävän ainakin seuraavat pääalueet:

- harjoitteluyksikön toiminta- ympäristö ja käyttö
- aineiston käyttöönsaatto
- palvelumuodot
- hallinto ja suunnittelu.

(Tarkemmat erittelyt ovat harjoittelua koskevassa monistees- sa, jonka opiskelijat saavat laitokselta lokerikosta tai kansliasta. Sama moniste pitäisi olla myös kaikissa hyväksytyissä harjoittelukirjastoissa. Ellei näin ole, monisteen saa ottamalla yhteyttä laitoksen kansliaan tai harjoittelusta vastaavaan assistenttiin, puhelinnumero myöhem- pänä.)

Harjoittelukirjaston toivotaan laativan alustavan harjoittelu- ohjelman monisteen sisältämän yleissuunnitelman ja harjoitte- lijän ja kirjaston erityistoi- veiden mukaan. Tämä alustava suunnitelma muotoillaan lopulli- seksi yhdessä harjoittelijan kanssa.

HARJOITTELURAPORTTI

Harjoittelijan tulee laatia joko yleisluontoinen harjoitteluraport- ti tai kirjaston kanssa teemal- taan sovittu, johdannolla varus- tettu harjoitustyö (valioluettelo, johonkin toimintalohkoon keskit- tyvä työ tai pienehkö selvitys tms.). Kirjasto voi siis vaikut- taa suurestikin siihen, millainen raportista tulee ja kuinka paljon siitä on hyötyä omalle kirjasto- yksikölle.

Yleisluontoisenkin raportin tuli- si olla käsittelytavaltaan arvi- oiva ja problematisoiva. Siksi siinä on hyvä keskittyä muutamaan aiheeseen, joita käsitellään ongel- makeskeisesti. Raportti tai vastaa- va muu kirjallinen esitys jätetään tarkastettavaksi laitokselle har- joittelun jälkeen.

Harjoittelijan tulisi laatia raporttiaan koko harjoittelun ajan, ei vasta aivan loppuvaiheessa tai harjoittelun jälkeen. Siksi raportin laadintaan olisi varattava myös jonkin verran työaikaa.

Harjoittelusta kertovassa monisteessa on esitetty muutamia aiheita, joita raportissa voi käsitellä. Kyseessä ei kuitenkaan ole mikään malli, jota pitäisi jäljitellä. Harjoittelijan tekemän raportin luovuttamisesta harjoitteluyksikön käyttöön ja mahdollisesta lähettämisestä sinne sopivat harjoittelija ja kirjasto keskenään. Harjoitteluyksiköiltä toivotaan palautetta raportin hyödyllisyydestä sekä ehdotuksia sen laadinnasta tai sisällöstä kirjastotieteen ja informatiikan laitokselle.

Välittömimmän palautteen harjoittelun onnistumisesta harjoitteluyksikkö saa suoraan harjoittelijalta esim. järjestämällä palautetilaisuuden/-tapaamisen ennen harjoittelun päättymistä. Samalla voidaan keskustella muutosehdotuksista ja vielä esim. raportin sisällöstä tai sen toimittamisesta kirjaston käyttöön. Kirjasto antaa myös palautetta harjoittelijalle: jokainen harjoittelija saa harjoittelutodistuksen, josta on myös toimitettava kopio laitokselle esim. samalla kuin harjoitteluraportti.

HARJOITTELUPAIKAN HANKINTA

Valtionhallinnon harjoittelupaikkoja välitetään tällä hetkellä 24 kpl k & i -laitoksen kautta. Harjoittelupaikaksi haluavat kirjastot ja informaatiopalveluyksiköt ilmoittautuvat vuosittain yliopiston opintotoimistoon. Joihinkin kirjastoihin opintotoimisto laittaa myös kyselyjä halukuudesta, mutta tämä ei takaa sitä, että kaikki yksiköt saisivat kyselyn. Niinpä avoimien paikkojen määrä riippuu pitkälti kirjastojen aktiivisuudesta.

Kunakin vuonna haettavana olevista paikoista pyritään saamaan lista k & i -laitoksen ilmoitustaululle ennen syyslukukauden loppua. Tämän jälkeen harjoittelemaan haluavat hakevat erillisillä lomakkeilla yhdestä kolmeen paikkaan (jokaiseen omalla lomakkeella). Hakemukset palautetaan laitokselle. Hakuajan loputtua laitos toimittaa hakemukset asianomaisiin kirjastoihin, jotka itse tekevät lopullisen päätöksen valinnasta. Kirjasto ilmoittaa valitulle henkilölle ja laitokselle päätöksestään. Haun tuloksista ilmoitetaan myös ilmoitustaululla, jotta mahdollisesti vielä tyhjiksi jääneet paikat saadaan nopeasti täytettyä. Valitun hakijan pitää vielä varmistaa menonsa kirjastoon ja laitokselle. Sekin tapahtuu nykyisin lomakkeella. Tarkat ohjeet ovat aina ilmoitusten yhteydessä ilmoitustaululla ja lisätietoja harjoittelusta saa asiasta vastaavalta assistentilta (Riitta Kärki).

Kunnallinen sektori: Harjoittelemaan haluava kysyy itse kirjastoista, ottavatko ne kyseisenä vuonna harjoittelijoita ja sopii muutenkin ajankohdan, palkkauksen ym. seikat itse. Mihin tahansa viralliseksi harjoittelukirjastoksi hyväksytyyn kirjastoon voi ottaa yhteyttä. Kun sopimus harjoitteluun menosta syntyy, olisi hyvä ilmoittaa laitokselle, mihin kirjastoon on menossa, ettei turhia päällekkäisiä kyselyjä tulisi kovin paljon.

HARJOITTELIJAN PALKKAUS

Kaikkia valtionhallinnon harjoittelupalkkoja varten rahat tulevat opetusministeriön kautta. Kirjastotieteen ja informatiikan laitoksen välittämien paikkojen osalta kirjasto saa luvan maksaa harjoittelijan palkan tietyltä opetusministeriön momentilta. Muiden valtionhallinnon harjoittelupaikkojen osalta käytäntö on seuraava: Opetusministeriö jakaa vuosittain harjoittelijamäärärahat eri kor-

keakouluille, jotka itse päättävät rahojen jaosta eri laitoksille, eli myös erillislaitoksena toimivalle kirjastolle. Rahat ovat kirjaston normaaleissa palkkamäärärahoissa, josta kirjasto sitten maksaa ne harjoittelijoilleen. (Molemmissa tyypeissä harjoittelijan palkka on tällä hetkellä 95 % palkkaluokasta A 1.)

Tampereen yliopisto tai kirjastotieteen ja informatiikan laitos ei siis palkkojen maksusta vastaa. Laitos pelkää väli-tää edellä mainitut 24 valtionhallinnon harjoittelupaikkaa.

Kunnallisella puolella jokainen kunta päättää itse harjoittelijoiden palkoista. Harjoittelijan on itse pidettävä huolta siitä, että on selvillä, mitä hänelle aiotaan maksaa ja saako luvatus palkan.

HARJOITTELUN KORVATTAVUUS

Harjoittelusta voi saada lyhennystä tai vapautuksen yhtäjaksoisen, päätoimisen kirjastotyökokeimuksen perusteella. Jos sitä on vähintään yksi vuosi, harjoittelu

lyhenee kuukauden, täydelliseen vapautukseen tarvittava määrä on kuusi vuotta.

Jos lyhennystä tai vapautuksen haluaa, on otettava yhteys vastaavaan assistenttiin.

LOPUKSI

Laitoksen kansliassa ja UDK:n kaapissa (ainejärjestöhuone) on harjoittelukansio, josta löytyy tarkempia tietoja vuosittain harjoittelijan ottoon halukkaista tieteilisistä ja yleisistä kirjastoista. Etenkin yleisten kirjastojen osalta kaikki halukkaat eivät usein ole mukana siellä, joten kannattaa varmistaa silloin kirjastosta. Tiedot vaihtuvat vuosittain, joten vanhoihin lappuihinkaan ei aina ole luottamista.

Lisätietoja antaa myös mielellään harjoittelusta vastaava assistentti Riitta Kärki (puh. 931-156578). Harjoittelusta kertovaa monistetta voi pyytää myös laitoksen kansliasta, jos se puuttuu esim. jostain harjoittelukirjastosta. Moniste on päivätty 2.4.1986 ja otsikkona on **HARJOITTELU JA SEN TOTEUTTAMINEN** (tunnistamisen helpottamiseksi).

HK

ASIASA
 HAUSKAA
 TOIVOTTAA
 LUKIJOILLEN
 VAPPUA!

Koulutusohjelma - kyselyn satoa

*Ketä kehuaan, ketä haukutaan?
Mitä pois, mitä lisää? Onko vaikutus-
valtaa?
Lue ja koe - et ole mielipiteinesi yksin!*

Viime syksynä astui voimaan uusi koulutusohjelma, eikä tämä seikkailu ole kaikkien osalta vielä kään ohi. Selvittääkseen oliko muutoksesta mitään hyötyä ja valmistautuakseen uuden koulutusohjelman suunnitteluun ensi syksynä, LDK järjesti kyselyn, jossa selvitettiin opiskelijoiden mielipiteitä nykyisistä kursseista ja niihin liittyvistä asioista.

Tiedotuksen, röyhkeyden ja ajan puutteesta, pääsiäisestä ja ties mistä johtuen vastauksia saatiin niukasti, kaikkiaan 37, joista n. 1/3 sivuaineopiskelijoilta. Tuloksia ei siis voi yleistää, mutta johtopäätöksiä voi silti vetää, sillä tuskin tämä otos kovin poikkeavista yksilöistä muodostuu.

Puolet vastaajista opiskeli ensimmäistä tai toista vuottaan, joten syventävistä tuli vähän mielipiteitä. Sivuaineilijoista n. puolet oli neljännen vuoden opiskelijoita. Tämän otoksen perusteella kirjasto-tieteilijöiden suosituimmat sivuaineet ovat tietojenkäsittely (!!), sosiologia, tiedotusoppi ja kunnallispolitiikka. Sivuaineilijoiden tavallisoin pääaine oli kotimainen tai yleinen kirjallisuus.

KYSELYN TULOKSET

Sitten varsinaisiin kysymyksiin.
1) Mihin luentoihin ollaan tyytyväisiä ja mihin pettäneitä?
- Eniten kiitetään B7 dokumentaatiokielten perusteita (1/4 vastaajista). Kiitosta saavat myös B3 tiedon tallennus ja haku, B1 peruskurssi (etenkin M. Okon pitemmä), B2 tiedontarve ja hankintatutkimus, B13 kokonaisuutena sekä, Ekholmille tiedoksi, erikoisesti kuvakulttuurin osa.
Yleistä kiitosta saavat Mirja Iivonen hyvistä luennoista ja Järvelin hyvästä jäsentämisestä.

Haukutuin luentosarja on B11 organisaatiot ja hallintokäytäntö (1/3 vastauksista), jota mainittiin mm. teoreettiseksi, sekavaksi, ylivetotylsäksi ja Sjöstrandin kirjakin on surkea. Valittamista on myös B3:n luettelointi-osuudessa - "asiaan ei päästy ikinä", B4 k&i-toiminta yhteiskunnassa sekä B12 aineiston tuotanto ja valinta luennoissa.
Yleistä valitusta tulee liiasta teoreettisuudesta, innottomista luennoitsijoista ja huonosti koodinoidusta opetuksesta. Järvelin käyttää liikaa oheislukemistoja.

2) Mielipiteet kirjateksteistä ja tenttävistä kirjoista ?

- Yleensä valitetaan luettavan sivumäärän paljoutta suhteessa opintoviikkoihin, sekä vieraskielisen kirjallisuuden paljoutta. B5 perusteiden tentissä Sheraa ja Mikhailov & Giljarevskij'a pidetään vanhentuneina ja Hovia tilastokokeelmana ja hajottavana lukukokemuksena. Toisaalta tenttiä kehitetään innostavaksi ja erilaisia näkökulmia esitteleväksi. B10 tiedontallennuksen ja haun tentistä todetaan, että siinä on neljä samaa teosta. Rowleyta ja Borgmania ehdotetaan poistettavaksi.

Muutamia kommentteja oli myös B13g tieteellisen kommunikaation tutkimus ja bibliometriikka -tentistä, jota pidetään hyvänä, etenkin sen tieteellistä otetta. Meadowsia toivotaan pakolliseksi.

3) Tenttien kuulustelutavat ja arvostelu ?

- Vaihtoehtoisia suoritustapoja toivotaan lisää, esim. läsnäolopakkoa luennoille. Tenttejä kritisoidaan ulkoluvun mielettömyydestä, oheislukemistojen paljoudesta ja liian pienistä kokonaisuuksista. Tenteissä on liian vähän vastausaikaa ja vaihtoehtoisia kysymyksiä, mahdollisia suorituskertoja halutaan lisää. Arvostelusta kaivataan lisää tietoa ja mukaan halutaan plussat, miinukset ja puolikkaat järjestelmällisesti. Gaussin käyrälle toivotetaan tervemenoa.

4) Mielipiteet vaihtoehtoisista suoritustavoista ?

- Vaihtoehtoisia tapoja pidetään tarpeellisina, ja enemmänkin vaihtoehtoja voisi olla. Tavallinen luentokuulustelu on silti oltava.

Luentopäiväkirjoista ja esseistä toivotaan kunnollista määrittelyä, samoin niiden arvosteluperusteista. Vaihtoehtoisten tapojen arvosteluksi riittäisi hyväksytty/hylätty. Esseiden vaatimustasoa pidetään kovana.

5) Mielipiteet harjoituksista ja seminaareista ?

- Pääaineilijoiden enemmistön mielestä harjoituksia on liikaa, sivuaineilijoiden mielestä sopivasti. Harjoitusten hyviä puolia ovat: asiat jäsentyvät ja jäävät paremmin mieleen;

- oma aktiivisuus lisääntyy;

- saa kontaktin opettajaan.

Kielteistä sensijaan on: harjoitusten paljous, samanlaisuus,

liian pienet kokonaisuudet;

-ryhmiin on vaikea päästä ja ne vievät paljon aikaa, erik. sivu-

aineilijoilta ja perheellisiltä;

-liikaa kirjallisia töitä.

Kiitosta saivat musiikki- ja

lastenkirjastoseminaarit, sekä

viitetietokanta- ja aikakauslehti-

projektit. Harjoituksista esitet-

tiin useita ehdotuksia: B6:n har-

joitustunteja voisi siirtää pro-

jektin puolelle;

-isompia ryhmiä ja laajempia koko-

naisuuksia käsiteltäväksi;

-B13:n seminaarit voisi korvata

harjoitustyöllä;

-harjoitukset pidettävä keväällä

ja syksyllä;

-lisää opettajan ja oppilaan

kanssakäymistä;

-opetus ongelmakeskeisemmäksi.

6) Riittääkö hyväksytty-hylätty perusaineopinnoissa ?

	hyv/hyl	arvostelu
pääaineop.	13	6
sivuaineop.	8	4

Arvostelua vastustetaan, koska se johtaa kilpailuun, eikä sillä ole merkitystä opintojen alussa.

Puolustajien mielestä arvostelu motivoi ja yleisarvosanakin määräytyisi laajemmalla pohjalta.

7) Keitä vierailijoita puhumaan ja mistä aiheesta ?

- Nimiä ei juuri tarjottu, mutta Tuulat Haavisto ja Martikainen mainittiin. Alan tutkijoita, esim. lisensiaatteja, ja muiden k&i-laitosten henkilökuntaa toivotaan vierailulle.

Vierailijoiden halutaan puhuvan ajankohtaisista käytännön asioista, tutkimuksesta ja atk:sta.

B11 hallintoluennoille halutaan luennoitsija julkishallinnon laitokselta. Myös ulkomaisia vierailijoita toivotaan. Lisäksi laitoksen pitäisi mainostaa vierailuja tehokkaammin.

8) Opintoissa etenemisen esteitä ?

- Sivuaineilijoita otti odotetusti päähän jonolaki, joka estää osallistumisen seminaareihin todella tehokkaasti. Lisäksi seminaareja ja harjoituksia on liikaa ja usein päällekkäin. Opintoviikkoja saa kitsaasti suhteessa työmäärään ja tenttikirjoista monet ovat vanhentuneita (uusinta tutkimusta 1970-luvulta), niitä on liikaa ja saatavuus kurssikirjastosta on huono. Tutkielmien henkilökohtaiseen ohjaamiseen pitäisi kiinnittää enemmän huomiota.

9) Miten muuttaisit tutkintovaatimuksia ?

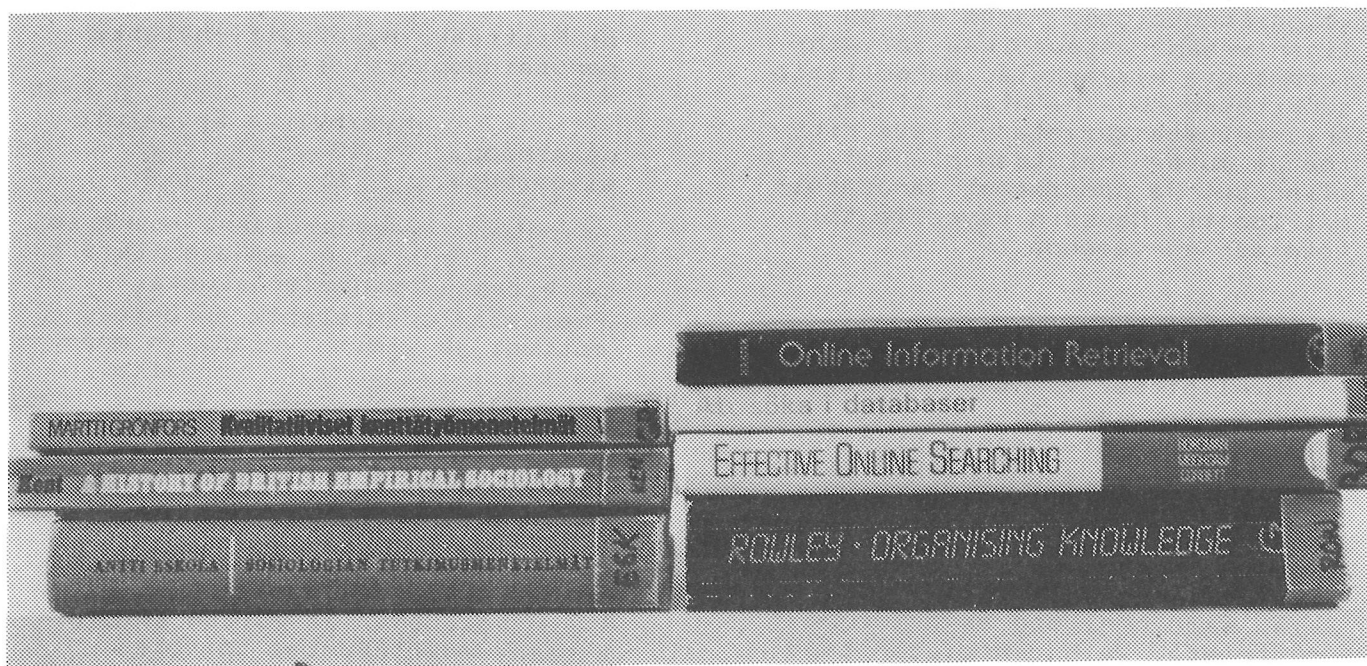
- Eniten toivotaan suuntautumista (yllätys, yllätys) käytäntöön, etenkin alkuvaiheessa. Toiseksi toivotaan eri kurssien välistä koordinoitua ja tiivistämistä, sillä samat asiat esiintyvät turhan monilla kursseilla. Lisäksi toivotaan: syventävissä mahdollisuus jättää informatiikka pois;

-ei oheislukemistoja luennoille;
-enemmän kulttuuripuolta ja korvaavia luentosarjoja (opetusohjelman ulkopuolelta);
-keskiasteen koulutuksen saaneille hyvitystä;
-lisää atk:ta ja valinnaisia kursseja, esim. kirjastopsykologiasta ja -arkkitehtuurista;
-mahdollisuus korvata luentoja kirjoilla;
-yhteiskuntatieteellisempi ja pohtivampi ote.

10) Tiedotus koulutusohjelman muutoksista ?

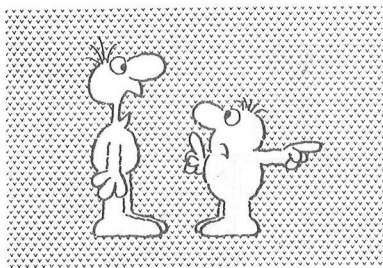
- Tietoa ei saa tarpeeksi ja opettajien tiedot ovat ristiriitaisia. Koulutusohjelman vaihtuessa pitäisi järjestää tiedotustilaisuus vastaavuuksista ym. - tämä vähentäisi vastaanotoilla juoksemista. Ilmoitustaulullekaan lopulliset oikeat tiedot eivät tule tarpeeksi ajoissa opintojen suunnittelun kannalta. Assistenteilta odotetaan aktiivisuutta tässä asiassa.

AMM

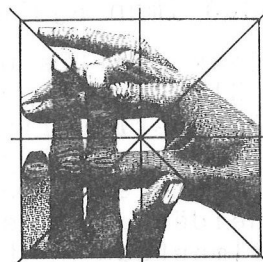
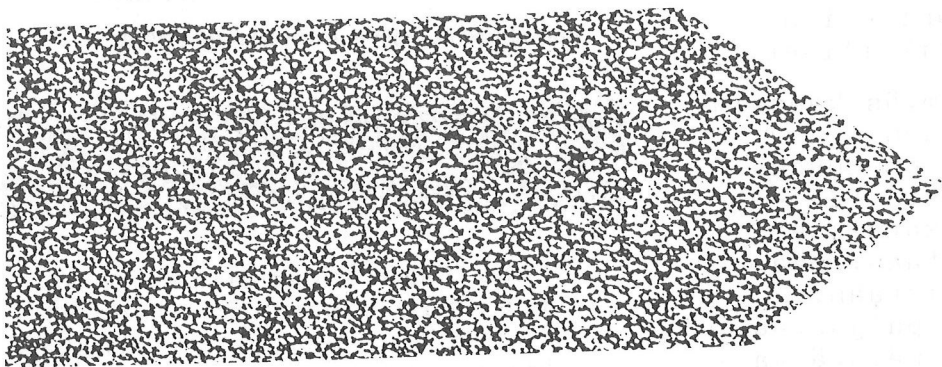
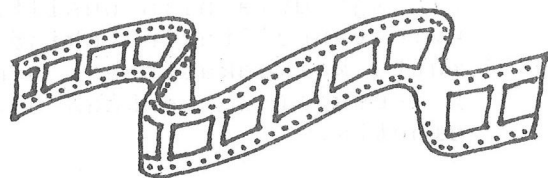
**5 ov. vastaan 2 ov. ...
... Vaihdarko pääainetta ??**

PST!

ELOKUVAA

Elokuvan ystävien istumalihakset, silmien tarkennuskyky ja hiilidioksidia sietävä hapenottokyky olivat jälleen koetuksella kun Tampereen 19. lyhytelokuvajuhlat levittivät tarjontansa Kino Palatsin, Nordian ja Pirkan valkokankaille.

Penkit kuuluivat, valkokankaat lähes käpristyivät kun 14 000 silmäparia rekisteröi verkkokalvolle jatkuvan kuvien sarjan. Kaksikymmentäneljä kuvaa sekunnissa. Elokuvia oli kaikkiaan tarjolla kolmattasataa.

Ennakkotietojen mukaan Suomen elokuvasäätiön dokumenttiprojekti tuntui vallan kiinnostavalta. Peter von Bagh oli ollut vetämässä tuotantoa, jonka tarkoituksena oli kuvata nykyhetken, 80-luvun lopun Suomea ja suomalaisuutta sellaisena kuin se elokuvantekijöillemme näyttäytyy.

Dokumentit olivat pääasiassa nopeita reaktioita ajan ilmiöihin ja ne oli toteutettu varsin pienellä budjetilla, vain noin 40 000 - 100 000 markkaa per elokuva. Tuloksena oli kaksikymmentä ajnkuvaa, joista kuusitoista valmista sekä yksi työkopio olivat nähtävillä Tampereella.

Niinkuin Petteri myöhemmin paljastikin oli kuhu ja odotus projektin tiimoilta ollut hieman liiallinen. Odotettiin tällaisen mahdollisuuden korottavan kotimaisen dokumentin uuteen arvoon arvaamattomaan. Mutta toisinkin kävi. Joukossa oli toki hyviä ajankuvia niin uusilta kuin vanhoiltakin tekijöiltä, mutta kaikenkattavaan hymistykseen ei kuitenkaan ollut aihetta.

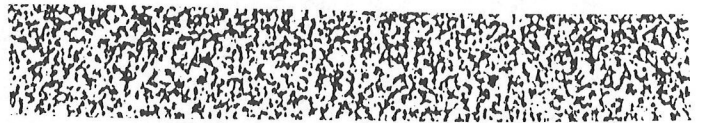
Projektin vaikuttavinta antia oli mielestäni Kaisa Rastimon Ajatusrikolliset,

joka osallistui myös kansainväliseen kilpailuun.

Ajatusrikolliset on kuvaus Timosta ja Tapsasta, 25 -vuotiaista "punkkareista" heidän ajatuksistaan, maailmastaan ja teoistaan. Elokuvan rakenne paljastaa kokoajan enemmän näistä varhaiseläkeläisistä, joiden maailma on aivan toinen kuin elokuvankatsojan käsitys heidän elämästään. Juuri kun katsoja on saanut päälle stereotyyppisen nauhan siitä kuinka tuonnäköisen hardcore punkkarin täytyy olla alkoholin suurkuluttaja niin seuraava kohta kuvaava kuinka Timo kaataa Koskenkorvaa maahan ja julistaa epätoivoisen vakuuttavalla äänellä: "Älkää juuko tätä, tämä on paskaa!" tai kuinka kuvataan kaupallisen joulun vastaista mielenosoitusta kimmeltävässä ostosparatiisissa tai kuinka Timo pukee Koiralleen lakanankappaleen johon on tussilla kirjoitettu Vastusta sinäkin eläinkokeita. Tämä kohta kuvaava hyvin yleisön reaktioita ensimmäisellä kerralla kun kuvattiin koiran kävelyttämistä iskulauseineen herätti se suunnatonta hilpeyttä, mutta toisella kerralla kun Timon ääni taustalla totesi, että kaikki eläinkokeiden tekijät pitäisi itse laittaa niihin häkkeihin ja antaa eläinten pistellä niitä, ei naurua enää kuulunut.

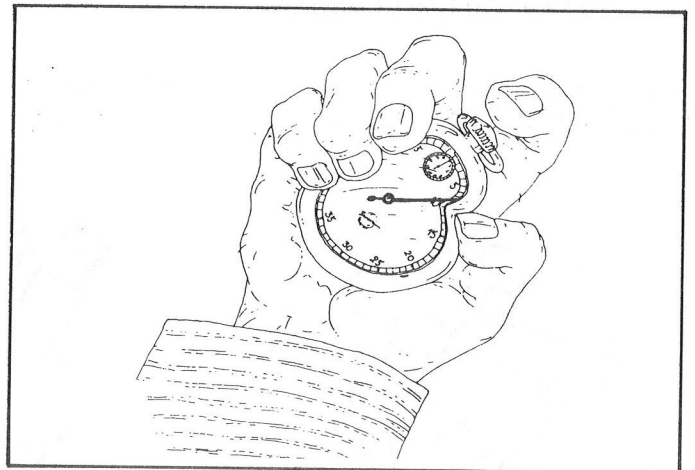

Borivoj Dvornikovićin Kukkien rakastajat (1970).

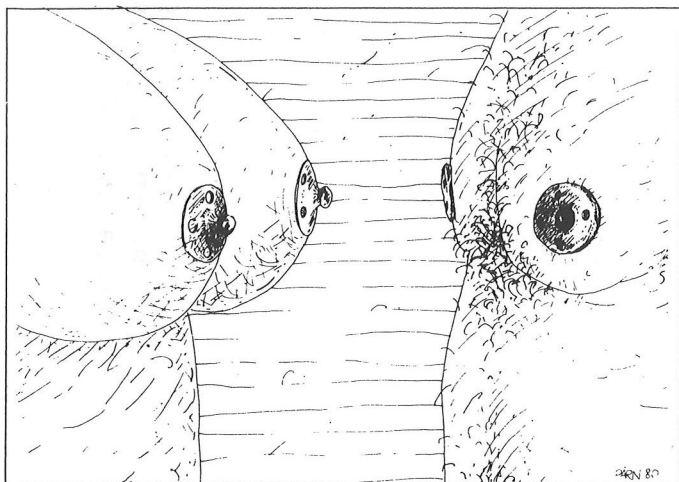

Ehkä tämä suomalainen kulu- tusjuhla sopeuttaa Timon ja Tapsankin, yritys on ainakin kova - Kaarina Suoniokin tervehti Rastimoa ja Timoa varsin lämpimästi tamperelaisessa ravintolassa.

Yleinen trendi kotomaamme kuvaa kartoitettaessa oli pyrkimys kuvata Suomen muuttumista kitsiksi, omituisiksi huvipuistojen, dinosaurioiden ja kulutustavaroiden peittämäksi mikä-mikä maaksi.

Pärnimäinen "kymmenottelijan sekuntikello".

"Sovimmeko yhteen?" Priit Pärnin huumorigrafiikkaa.

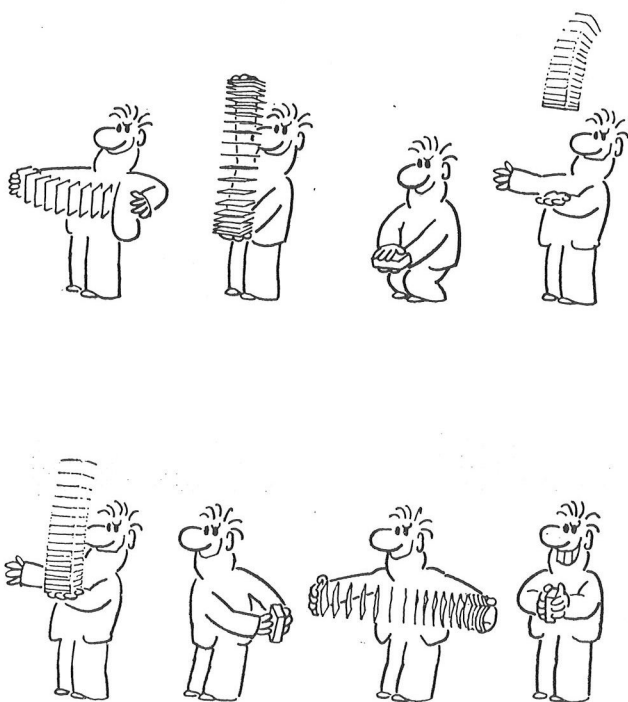
Esa Illin kavalkadi mitä idioottimaisemmista turistipyydyksistä elokuvassa Mikä-Mikä maa edusti puhtaimmillaan tätä tyyliä. Kaikenkarvaiset pelimaat, landiat, lännenkylät ja sukellusveneet näyttäytyivät todellisuuden kummajaisina ja täydellisen absurdeina laitoksina.

Sakari Rimmisen Koirankakka - aikamme tragedia marssitti valkokankaalle niin koiranomistajia, äkämystyneitä talonmiehiä kuin Helsingin kaupungin terveysturvaviranomaisia ja varsin mainion Ympäristöministeriön virkamiehen, joka antoi todella mainion esimerkin lausunnonantamisesta kun kyseessä on näinkin vakava ongelma kuin koirankakka. Todellista puhumista ilman merkitystä: ... mutta ongelma varmasti ratkeaa kun kansalaiset tiedostavat tämän ongelman...

Nautavaellus kuvasi kuvanveistäjä ja nautaspesialisti Miina Äkkijyrkän matkaa Pöljältä Helsinkiin alkupe räiskarjoineen. Lasse Naukarisen lämminhenkinen kuvaus tästä matkasta oli sekä nauruhermoja kutksuttavaa että ajattelemisen aihetta antavaa. Suomalaiset maatalous-, meijeri- ja naka-alan edustajat näyttäytyivät uskomattoman koomisesti. Ja virkamiehet olivat jälleen hellyttäviä miitäänsanomattomine sanoineen.

Monesta elokuvasta jäi kerromatta ja vielä useampi katsomatta, mutta ensi vuonna 20. kerran ja juhlaohjelmisto. Paikkoina Kinopalatsi ja Hällä. Suuria lyhyitä elokuvia ja toivottavasti vähemmän elämää suurempia jonoja.

KH

Lähetettäjä:
UDK ry c/o Kirjastotieteiden
ja Informatiikan laitos
PL 607, 33101 TAMPERE

2